

ŞİİRLERLE KAHRAMANMARAŞ

Hazırlayan
Ramazan AVCI

Kahramanmaraş Belediyesinin
Kültür Hizmetidir

ŞİİRLERLE KAHRAMANMARAŞ

FOTOĞRAFLAR

Kahramanmaraş Belediyesi Arőivi
Garanti Leasing

Kapak - Tasarım
Ramazan AVCI

Baskı

Kahramanmaraş Belediye Baőkanlıđı

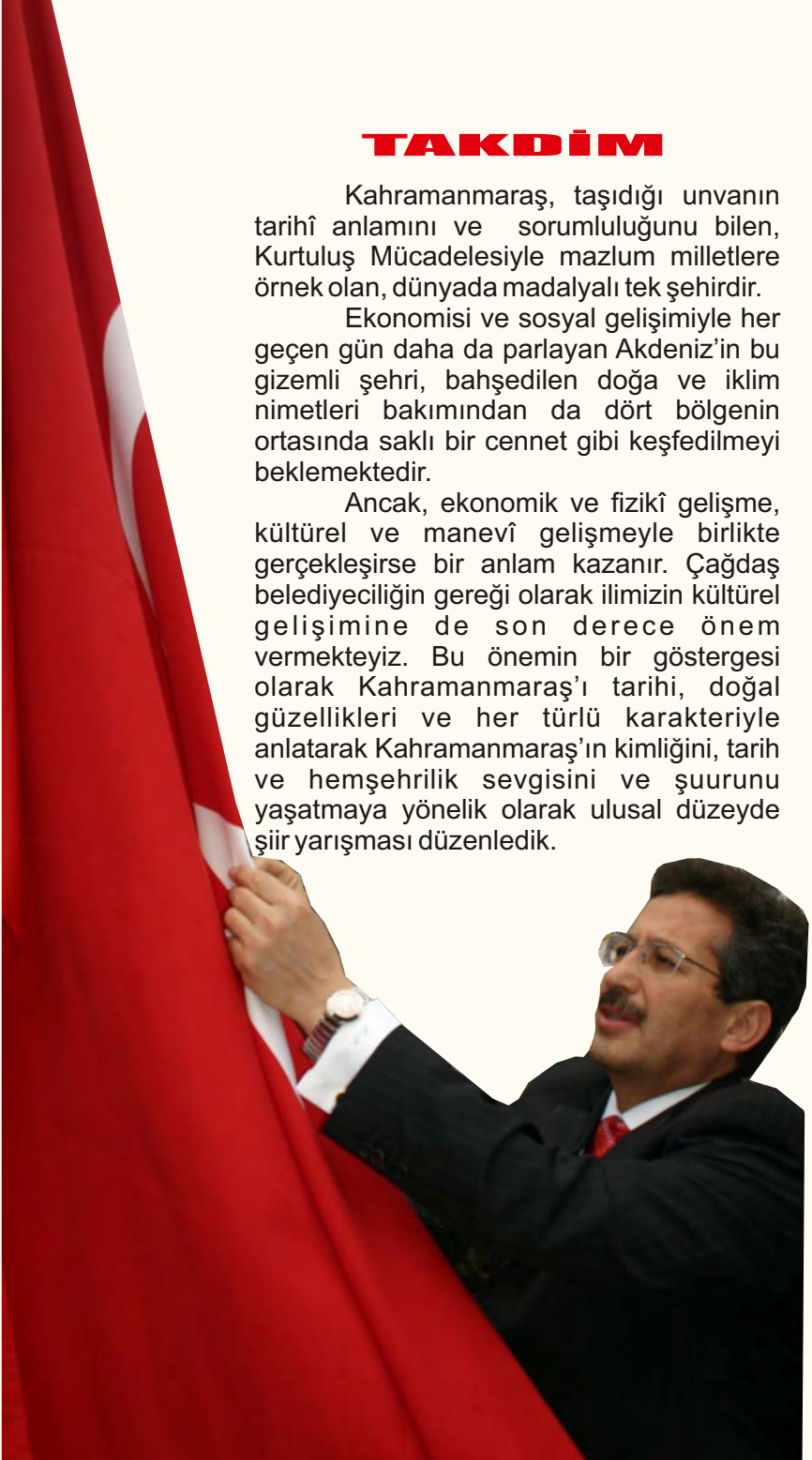
2008

TAKDİM

Kahramanmaraş, taşıdığı unvanın tarihî anlamını ve sorumluluğunu bilen, Kurtuluş Mücadelesiyle mazlum milletlere örnek olan, dünyada madalyalı tek şehirdir.

Ekonomisi ve sosyal gelişimiyle her geçen gün daha da parlayan Akdeniz'in bu gizemli şehri, bahşedilen doğa ve iklim nimetleri bakımından da dört bölgenin ortasında saklı bir cennet gibi keşfedilmeyi beklemektedir.

Ancak, ekonomik ve fizikî gelişme, kültürel ve manevî gelişmeyle birlikte gerçekleşirse bir anlam kazanır. Çağdaş belediyeciliğin gereği olarak ilimizin kültürel gelişimine de son derece önem vermekteyiz. Bu önemin bir göstergesi olarak Kahramanmaraş'ı tarihi, doğal güzellikleri ve her türlü karakteriyle anlatarak Kahramanmaraş'ın kimliğini, tarih ve hemşehrilik sevgisini ve şuurunu yaşatmaya yönelik olarak ulusal düzeyde şiir yarışması düzenledik.

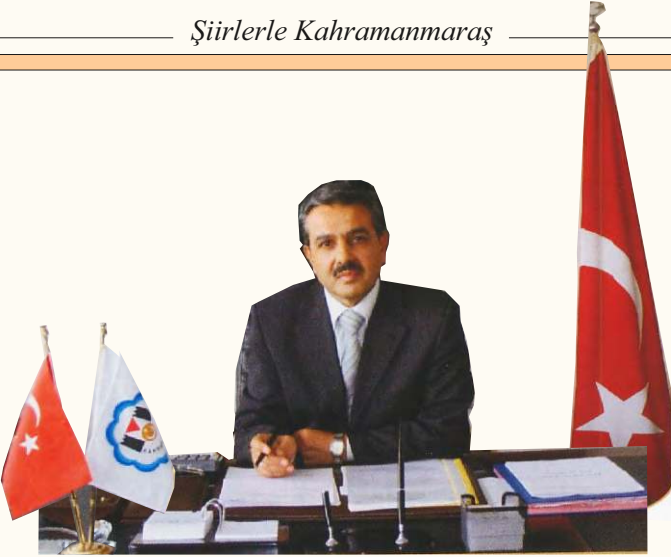

Yarışmaya katılan şairlerimiz, Kahramanmaraş'ı Kahramanmaraş yapan değerleri şiir diliyle anlattılar ve ilimizin tanıtımına ve ilimizle ilgili yeni şiirlerin doğmasına katkıda bulundular. Tüm katılımcılara ve değerli jüri üyelerimize teşekkürlerimi sunuyorum.

İlimizle ilgili ünlü şairlerimizin yazmış oldukları ve bir kısmı dergilerde, bir kısmı çeşitli kitaplarda yayımlanmış olan dağınık şiirleri bir araya getirerek derli toplu antoloji hâlinde okuyucularımızın istifadesine sunmaktan büyük mutluluk duymaktayız. Bu vesileyle kitabı hazırlayan eğitimci-araştırmacı yazar Ramazan AVCİ'ya teşekkürlerimi sunuyor, kitabın edebiyat dünyamıza ve ilimizin tanıtımına katkıda bulunması dileği ile selam ve saygılarımı sunuyorum.

Mustafa POYRAZ
Belediye Başkanı

RUHUMUZU OKŞAYAN MISRALAR

Düşünme, ses, konuşma, düşüncenin dile akışı ve sese dönüşmesi, bununla insanların birbirlerini anlamaları, kalem ve yazma Yüce Allah'ın eşsiz sanatı ve insanlara bir armağanıdır. Hayalde oluşan düşüncenin tüm evreni dolaşarak gönüllere akışı ve orada şekillenerek kıpırdanışı diyebileceğim şiir ise ifadenin gücünü gösteren bir sanat.

Herkes şair değildir ama belki şiire muhataptır. Duygularını yitirmemiş kişilerin hayallerinde desenler çizen, duyduklarında ellerinden tutarcasına âlemlerden âlemlere seyahat etmenin tarif edilmez hazzına ermelerini sağlayan şiir, her devrin en güçlü iletişimini kurma payını her zaman almış ve korumuştur. Frekansları bu güzelliklerin dışına yönelmiş kişiler farkına varmasa da şiir, güzelliğinden ve gücünden, hiçbir zaman bir şey kaybetmemiştir.

Şiirin ana kaynağı olan ve gizemi tarif edilemeyecek kadar derinliğe sahip ilham da bir bakıma iletişimdir. Bunu anlamaksa ayrı bir kadirşinaslık, erdemlilik ve sanatkârlıktır.

İlhamı, aldığı kaynaktan yüreğine, oradan da söz ve yazıya aktararak dünyanın harikaları bağrına nakşedilmiş ve gizlenmiş güzel şehrimiz Kahramanmaraş için yazılmış veya söylenmiş mısralar kim bilir belki de daha fazla ruhumuzu okşamaktadır. Bu harmanın içerisinden bir kısmını büyük bir emek vererek bir araya getiren değerli kardeşim Ramazan Avcı Bey'in çalışmasına baktığımda kentimiz adına büyük bir heyecan duydum. Bu vesile ile şairlerimizi ve Ramazan Avcı Bey'i yürekten kutluyorum.

Sanata ve sanatkâra ne kadar değer veriliyor demekten çok, bunların bir değer olduğuna inanıyorum. Bu yüzden bu kitabın basımını önemseydiğimi belirtmek istiyorum. Sosyal Belediyecilik anlayışıyla kültür ve sanat alanındaki çalışmalarda desteğini esirgemeyen Belediye Başkanımız Sayın Mustafa Poyraz'a ve bu alanda hizmet veren personelimize de teşekkür ediyor, emeği geçen herkesi gönülden kutluyorum.

Mahmut Nedim TEPEBAŞI
Belediye Başkan Yardımcısı

BİR DESTANIN DERLENMESİ

Kahramanmaraş, bir destanın adıdır. Kahramanı oyuncuların tamamından oluşan; özgürlüğün, vatanın, şeref, namusun, bayrağın ana fikir olarak işlendiği; iyilerle kötülerin savaşını anlatan, iyilerin muzaffer olduğu ve dilden dile, telden tele yayılan ve derlenmeyi bekleyen bir destan.

İşte bu kitap; tarihi, kültürü, iklimi ve doğasıyla eşsiz olan bu şehrin, dilden, telden ve kalemden süzülen güzelliğini derlemek ve siz okuyucularımıza sunmak için hazırlandı.

12 Şubat Kurtuluş Bayramı kutlamalarında okumak için şiir arayan ve şiir bulmakta güçlük çeken okullarımızı gördükçe, Kahramanmaraş ile ilgili çeşitli dergi ve kitaplarda yayımlanmış olan güzel şiirleri derleyip bir kitap hâline getirme arzusu yıllarca içimde bir ukde olarak kalmıştı. Kahramanmaraş Belediye Başkan Yardımcımız Sayın M.Nedim TEPEBAŞI'nın teşviki ve Belediye Başkanımız Sayın Mustafa POYRAZ'ın destekleriyle bu gün bu kitabı okuyuculara sunmanın mutluluğunu yaşamaktayım.

Bu eserin, ilimizin tanıtımına ve yetişen nesillere memleket sevgisi ve tarih şuuru aşılmasına katkıda bulunacağı inancıyla kitabın basımını gerçekleştiren Kahramanmaraş Belediyesine

İÇİNDEKİLER

Mustafa POYRAZ: Takdim	3
M.Nedim TEPEBAŞI:Ruhumuzu Okşayan Mısralar	5
Ramazan AVCI : Bir Destanın Derlenmesi	7
İçindekiler	8
Yarışmada Dereceye Giren Şairler ve Şiirleri	11
Tanyal SÜNBÜL: Ben Kahramanmaraş'ım	14
Ekrem ELMAS : Adım Kahraman	16
Uğur TOMBUL : Kahramanmaraş Şehrengizi	19
Orhan DAL : Edemin Hatırasına	21
Ahmet NACAR : Bir Şehir Kahraman	23
Mustafa TÜRKMEÑOĞLU : Bir Gönül Yelpazesi	25

ŞAİRLERİN DİLİNDEN KAHRAMANMARAŞ 27

Abdurrahim KARAKOÇ : Destanların En Soylusu	29
Adile Necla KANDEĞER : Maraş Destanı	31
Adile Necla KANDEĞER: Maraş'a Hasret	33
Ahmet Tefvik PAKSU : Maraş'ın Kurtuluşu	35
Ali AKBAŞ : Bakıra ÖVGÜ	37
Ali AKBAŞ : Şöhretler Terzihanesi	39
Ali BAKIRCIOĞLU : 12 Şubat	41
Ali GÖZÜKARA : Maraş Destanı	43
Arif EREN : Madalyalı Şehir	45
Arif EREN : Bir Destan Böyle Başlar	47
Arif Nihat ASYA : Kalem Kaşığı-Güvercinlik	49
Âşık Mahzûnî : Bizim Eller	51
Âşık Mahrumî : Maraş	53
Âşık Yener : Kahramanmaraş'ıma Selam	55
Bahaeddin KARAKOÇ : 12 Şubat Düşü	57
Behçet Kemal ÇAĞLAR : 12 Şubat 1920'yi Anarken	59
Behçet Kemal ÇAĞLAR : Maraş Destanı	63
Celal ERYİĞİT : Maraş Mücadelesi ve Bugün	65

Cevdet ALPEREN : Tarihte Maraş	67
Dilaver CEBECİ : Maraş Destanında Bayrak Olayı	69
Duran KURT : Yiğit Maraşlım	75
Durdu GÜNEŞ : Kahramanmaraş	77
Durdu YOKSUL : Maraş'ım	79
Emir AKCAN : Bir Şehir Şahlanır Dualarla	81
Enver TUNCALP : Maraş'a Selam	83
Gülten AKIN : Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı'ndan	85
Gülten AKIN : 31 Ekim 1919	87
Gülten AKIN : 12 Şubat 1920	91
Hanifi KARA : Maraşlım Benim	93
Hayati Vasfi TAŞYÜREK : Lügatçe	95
Hayati Vasfi TAŞYÜREK : Kahramanmaraş	96
Hayati Vasfi TAŞYÜREK: Kurtuluş Festivali	97
İnci OKUMUŞ : Adım Adım Maraş	99
İbrahim ŞAŞMA : Maraşlama	102
Karacaoğlan : Koşma	105
Karacaoğlan : Koşma	107
Karaozan : Maraşlı	109
Karaozan : İlk Zafer Müjdesin Verdiği Gündür	111
Mahmut GÜVEN : Nasıl Anlatırım Seni Maraş'ım	113
M.Hanifi SARIYILDIZ : Maraş'ta Gezi	115
M.Hanifi SARIYILDIZ : Bir Destan ki	117
M.Hanifi SARIYILDIZ : Maraş'ım Maraşlıyım Ben	119
Rıdvan BAĞRIAÇIK : Maraşlı	121
Mehmet GEMCİ : Güneş Kekre Bir Ayva	123
Mehmet KİPER : Madalyalı Bayrağım	127
Mehmet SÜRÜCÜ : Sılaya Mektup	129
Mustafa BAŞIBÜYÜK : Nerede	130
Mustafa ZİNCİRKIRAN : Bizim Maraş	133
Mustafa ZÜLKADİROĞLU : Maraş ve Dolaylarında	135
Nihat YÜCEL : Senem Ayşe	137
Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU : Sütçü İmam	141
Oğuz Alp PAKÖZ : Yeryüzündeki Yıldız	145

Orhan Şaik GÖKYAY : Maraş Türküsü	147
Orhan TEMİZ : Sıgımiyor	149
Ökkeş KENGER : Ozana Göre	151
Pelin YÜCEL : Güneşi Kucaklayan Şehir	152
Ramazan MENGİLLİ : Kahramanmaraş	154
Saim EMİRMAHMUTOĞLU : Benim Dağım	157
Sıddık ELBİSTANLI : Ahır Dağı'na Hoyrat	159
Sıddık ÖZER : Kahramanmaraş	161
Süleyman Arif EMRE : Maraş	163
Şakir YEMENLİ : Zamanla Hemhal Olmak	164
Şevket YÜCEL : Kapalı Çarşı	167
Beyoğlu : Başkonuş	169
Veliddin ABACIOĞLU : Maraş Destanlar İçinde	171

**KAHRAMANMARAŞ BELEDİYESİ
KAHRAMANMARAŞ KONULU ŞİİR YARIŞMASINDA
DERECEYE GİREN ŞAİRLER VE ŞİİRLERİ**

YARIŞMANIN JÜRİ ÜYELERİ

Jüri Başkanı
Bahaettin KARAKOÇ

Arif EREN

Yrd. Doç. Dr. Ridvan CANIM

Yard. Doç. Dr. Tacettin ŞİMŞEK

Ramazan AVCI

BEN KAHRAMANMARAŞ'IM*

Çok uzun yoldan geldim
Pusatlarım atlarım doğurgan kadınlarımla
Hitit daha dünüm sayılır
Yürürüm sonsuza dev adımlarımla
Yenilmez Komogenim ben
Her karış toprağımdan tarih fıskırır
Bitektir
Benimle başladı tarih
Bensiz bitmeyecektir...
Nice ozanlar yetirdim
Ölümsüz türküler saldım Anadolu'ya
Benim göğümde süzüldü
Turacın en güzeli
Yol verdim turnalara
Sevgiliye selam götürdü
Cömertliğim Tanrı armağanı benim
Tahılda meyvede suda
Bin bir renge boyanıp da
Hükmeden mevsimlere dağlarım var ya benim
O kendi gibi gönlü yüce dağlarım
Ve o dağlar kadar namlı pehlivanlarımla
Övünmek olur şimdi uzun uzun anlatsam
İyisi mi yoldaş olun da gördüklerini
Yazıya inen sular anlatsın size
Karlı doruklardan inip
Ulaşırlarken denize...
Bakır, gümüş, altın
Hünerli ellerimde şekillenir
Demiri ahşapla everirim
Hayat veririm taşta
Yunakta, handa, kervansarayda
Kutsal anıtlar olur yükselirim...

Kınalı parmaklarda birleşir
Sırma ve ipeğin has dokusu
Gergef gergef işlenirim
Abada çuhada bende
Saraylardan gelir gelinliğimin bindallımın kokusu
Ediğiyim çetemin
Gülşefteli yemeniyim deride...

Nice kavgalar gördüm ne fırtınalar atlattım
Yenilmedim
Utku benim karakterim
Asiyim dik başlıyım
Tutsaklığa uygun değil genim
Barışı sever kavgaya en önde giderim
Yükselir sesim yeri geldiğinde
Tetiği çekilen bir mavzerin
Namlu sıcaklığı dudaklarımda
Menzili sonsuza uzanır sözcüklerin
Edem bacım gardaşım
Yekinir ülkem
Göge erer başım...

Bayrağымda madalya yüreğimde iman
İlk kurşunun sesidir hala
Gökkubbemde yankılanan
Ben tarihle Türkün senteziyim
Ben Çuhadar Ali
Ben Karayılan
Ben Millîş Nuri
Ben Sütçü İmamların şehriyim
Bilmeyenler iyi bellesin beni
Harmandalı Efem, Yiğidom, Gaggoşum
Seymenim ve de Dadaşım
Ben Anadolu'nun anasıyım
Ben KAHRAMANMARAŞ'IM

Tanyal SÜNBÜL

* Kahramanmaraş Belediyesi tarafından düzenlenen "Tarihi, Doğası ve Kültürüyle Kahramanmaraş" konulu şiir yazma yarışmasında birinci olan şiir.

ADIM KAHRAMAN*

Gölgede inci, incide nûr, nûr içinde su
Gözümde yakamozlar, kurdum rüyana pusu
Lügate sordum seni, dedi; o, bende bir lâl
Dilime söz eyleme ki lâl içinde bu hal
Eremedim manaya kelimelerde telaş
İncindi İstanbul, seyreyledim seni Maraş
Saklandı aklım bu seyirle, zihnim firâri
Seni şahlanırken gördüm ey şanlı süvâri
Ak yaşlar gördüm kara duvarda ve mavi sis
Uyku değil bedenimdeki, lütfundan bir his
Nasıl bir sel ki bu ihtirasın, fakr-u fikir
Şükrânımdır Rab'be, sana sunduğum bu zikir
Bade-i aşkın içilmiştir gayrı meylimden
Akdettim en şuh neyleri nefesin feyzinden
Bu vakit nakşoldun sen Ahir'den âyet âyet
Nebî değilim, kızma okuyamazsam şâyet
Gizeminle süzüldü, indi ruhuma kokun
Lîsanım fakir kalıyor, gel kaleme dokun
Adın Maraş, mevsim mevsim ülkene akarsın
Takıp mâziyi alnına vecd ile coşarsın
Bir ovasın, toprağında inancın kokusu
Ezelden ebede, yok sende ölüm korkusu
Her yanında çeşme, su değil ruhundur akan
Âh ile yanar âhûlarına bir kez bakan
Kıvrım kıvrımdır Taşhan, Dulkadir'i duyarım
Duydukça tarihi beni mukaddes sayarım
Gezinir kıyılarında Hitit, Roma, Asur
Düştü de hepsi, düşmedi Türk'ün diktiği sur
Dolaştıkça dolar gözlerim Uzunoluk'ta
Bekleme, ki anlatamam seni bir solukta
Anlatamam, bilirim ki ne desem beyhude
Sen ki Ashab-ı Kehf'sin ey Maraş, durma hû de
Çıldırısam da poyrazın gibi seni unutmam
Bir sen olurum, Şeyhadil'i üzgün uyutmam

Adın Maraş, dağ dağ ova ova içimdesin
Ben sana âşığım varsın âlem deli desin
Adın Maraş, adın Maraş şairler yurdusun
Bir dem ayrı kalmak mı senden? Allah korusun!
Ey dehr-i küheylan, kansın damarlar içinde
Gezdim yedi düvel; eşin de yok benzerin de
Sütçü'dür dedem ve yedi iklim aktır sütüm
Özümdür sözüm bilir tüm cihan, tektir ünüm
Bir ün ki; uyandık rüyadan şubat sabahı
Zaferle şahlandık, imanla boğduk günahı
Çiğnetmedik, çiğnenmedi bir zerre namusum
Geceden firâri, şafakla yandı kâbusum
Bir kâbus ki; ülkemin her köşesinde işgal
Bu işgalle kuruyordu sanki ülkem dal dal
Bu haldeyken memleket, Maraş'a cihat indi
Bir ruhta birleşti Türk ruhları ve seslendi
Uludur, yıkılmaz Allah'a yükselen çınar
Ey Maraş! Sende istiklalin istidadı var
Ermeni'nin, Fransız'ın dil uzattığı ar ya
Olur mu sandın ey arsız, beni sana parya
Hava soğuk, gökyüzünde küme küme bulut
Her yürek bir dünya ve bütün dünyada sükût
Ve işte Maraş Ulu Cami'de, dursun zaman
Hutbede bir kartaldı, konuştu hocam Rıdvan
“Cuma terk edilmez, bayrağa koşmak müstesna
Çek git! Çek git ey kâfir, yerin yok bu Maraş'ta”
Ne mavzer korkuttu beni ne de makber; ancak
Saçlarım kaniyordu, kale'mde başka sancak
Bu kanla yürüdü dağlar durdukları yerde
Ölüm oldum Garb'ın hayaline perde perde
Her yürek bir dünya; kadın, çocuk, genç, ihtiyar
Dünyalar tek yürek, şaha kalkıyordu diyar
Bir Senem Ayşe'm sürü sürü çakala bedel
Dokunmasın Ya Rab dedi bana bir mahrem el
Bu vaziyet düştüğüm hallerin en zoruydu
Sütçü İmam bayrağı mukaddesle korudu

Muallim Hayrullah'ta kalem kılıçtı bize
Avenliyordu zafer, Çakmakçı Sait'le
Kurşun yemiş Millîş Nuri, esir mi düşecek
Ölüm ne ki, bu şehidime tesir edecek
Maraşlım diyordu ya "ruhlarda bayraklaşmak"
Esir olmadım, yaktım kendimi çakmak çakmak
Ey sefil-ü şâyân asker! Vermem sana aman
Kanımla yazarım tarihe: "Adım Kahraman"
Sözümdür özüm, adım "Kahraman", adım "Maraş"
Durma karşımda ey bedbaht, git denginle uğraş
Mâzinin sultan tâcını giyen benim atam
Tâc uykusuna ayyıldız altında ben yatam
Ben ki, ben ki iklim iklim şanlıyım, ben Türk'üm
Dalgaları gökte al bayrağım, bitmez türküm
Sözler sana yetmez, sözlere madalyan yeter
Ulusun ey Maraş! Nesline bu iman yeter

Ekrem ELMAS

*Kahramanmaraş Belediyesi tarafından düzenlenen
"Tarihi, Doğası ve Kültürüyle Kahramanmaraş" konulu şiir
yazma yarışmasında ikinci olan şiir

KAHRAMANMARAŞ ŞEHRENGİZİ*

Zaman kutlu ve ruhlu şehrimin aynasında
Nere baksa gözlerim zamandan bir parça var
Sokakları dolaşırken ayakucumla
İzbe kaldırımlarda bile bir tarihin sathi var
Asaletim tasdiktir mazimin künyesinde
Hitit güneşi ışığıyla adıma yansır
Dulkadiroğlu Bey'i otağı taşır
Atam Osmanlı'nın öncelerinde

Ulu Cami avlusunda girerken içeriye
Zaman ilk adımında çeker beni maziye
Duvarlara işlenmiş kalp sesini duyarım
Rıdvan Hoca'nın gazayı seslendiği kürsüde
Baldıran zamanlarda gül devşiren erenler
Allah Allah nidasıyla dayanmıştır surlara
Sütçü İmam kurşunuyla feyz alan bu yiğitler
Her gözün bir köze dönüştüğü can aldığı resimde
Bense ecdadımdan payidarım zaferin ertesinde

Yedi iklim avucumda dans ederken nebatat
Yağmur toz bulutundan bir ay gibi damlıyor
Gül fişkırmak için müsaade istese de
Ona yalnız baharı müjdelemek düşüyor
Her çiçekte bir sır her sırda bir cevahir
Evvelim bu toprakta emelim olsun ahir
İçinde ab-ı hayatı gizleyen kallavi zehir
Devayı dağıtsa da tılsımlı bir buhurdan
Hayat gömleğini giyer hastalar bu havadan

Sanat nazardan düşer ele gelir burada
Ya bir sandıkta bulur cevizden figürlerde
El emeği göz nuru işlenmiş kilimlerde
Bin emeği bir dantele veren asil kadınlar
Anlatırlar desenlere manalarını
O mana ki bir benliğin yongası
Ya bir sevda muştusu ya bir isyan sorgusu

Sanat nazardan düşer söze gelir burada
Güzeller güzelden güzel anlatır
Şuarayı besleyen şiirin damarında
Üstad dergahta durur söz söyler otağında
Alem-i edebiyeye oturur bucağında
Hayal hakikat olur o billur avazında
Süse döner yalınlık hikmeti toprağında

Kanatlanan poyraz ki savurur rüzgârında eldelerimi
Sokaklara dökülen her şey cismi canım değil mi
Ele verir ceme karşı sevdalarımı
Maraş'tan bir haber gelir dediler ki yâr ölür
Bir türkü tutturulur ve bir ağıt yakılır
Bir hüznün sarmalında düğümleirken gönül
Bir anne şefkatiyle arar tesellisini
Hızır huzur için kollarken
İmdadın çılgılığını
Ruhu okşayan pınar Hızır'ın görünen yüzü
İçimde derin serinlik, heybemde umutlarım
düşerken dağlarım
Babil'den artakalan asmadan bağlarım...
Elemlerim dağılırken salkımların altında
Gövdem yüksektedir ama gölgem kubbe altında..

Uğur TOMBUL

*Kahramanmaraş Belediyesinin düzenlemiş olduğu “Tarihi, Doğası ve Kültürüyle Kahramanmaraş” konulu şiir yazma yarışmasında üçüncü olan şiir

EDEM'İN HATIRASINA*

Derlerdi inanmazdım.
Su insana benzermiş, insan bir damla suya.
Kesişti bir düzlükte yolumuz
Düştük kara sevdaya.
Ben bir Afşar kızına,
Ceyhan Çukurova'ya.
O aldı kısmetini
Al yeşil çocukları.
Benimse yanar hâlâ
İslatmaz yüreğimi Binboğa'nın da karı.

Bir annenin yüreği
Olur mu hiçbir dağda?
Yuva kurar ceylana, kurda, kuşa.
İnsan bile merhamet etmezken bu devirde.
Açar eteklerini bir taraftan Maraş'a.
Bir anneden fazlası vardır sanki Ahır'da.
Bilir, kolay değildir taşımak
Kahramanı bağırda.

Tarihin tıklar tıklar ayak sesi duyulur,
Nenemin su bakracı
Hala asılı durur.
Bir türkü söyler sonra
Usta Ökkeş'in çekici.
El döner ayak döner,
Hayrete düşer insan
Ahengin bir çeşidi.
Edem de,
Sevdaya dalmıştır
Bir kırsağın sırtındaki semerde.

Karadır bahtın Maraş.
Gülmez mi senin yüzün.
Aklıma gelir bir bir çektiğin onca hüzün.
Bilinmez hangi handa Şeyhoğlu'nun mezarı.
Yas mı tutarlar hâlâ
Yemenili kızları.
Acı biberin gibi
Dağlar yüreğimizi.
Kim duysa ağlar şimdi.
Bir barak havasında,
Merik'in haberini.

Yalnız insan mı ölür, şehit olur savaşta.
Göğsünden bir minare
Vurulunca Maraş'ta.
Dört büklüm diz çöker
Karşında Selimiye.+
Bilir bütün mabetler
Nasip olmaz gazilik her camiye
Surları çatırdar Plevne'nin hırsından.
Dimdik durdukça
Şanlı Maraş Kalesi.
Utanırdı belki de paşalığından Osman.
Anlatılsa kendine
Bir İmam hikâyesi.

Taş kesilir sokaklar.
Yürümez adımlarım
Dedem incinir diye.
Övünün Maraşlılar
Her dededen toruna
Kalmaz böyle
Hediye

Orhan DAL

* Kahramanmaraş Belediyesinin düzenlediği "Tarihi, Doğası ve Kültürüyle Kahramanmaraş" konulu şiir yazma yarışmasında mansiyon ödülü alan şiir.

BİR ŞEHİR KAHRAMAN*

Âhir dağlarından bir rüzgâr eser
Âlemi artırır yeli Maraş'ın.
Her çocuk meydanda yiğide keser
Kavgada yorulmaz kolu Maraş'ın.

Ne Fransız dinler ne de İngiliz
Hakta ayrılık yok yekvücut biriz
Sürünsek,ölsek de Hakka gideriz
Küfrün yakasında eli Maraş'ın.

Çobansız bir sürü olmak ne bela
Maraş'ın güttüğü İlâhi dava
Canı da, kanı da uğruna feda
Metindir siperde dölü Maraş'ın.

Madde saltanatı hüküm sürerken
Millet yeniçağa mahzun girerken
Bağnazlar kıymeti yere sererken
Münkeri süpürür seli Maraş'ın.

Örtüye uzanan eller kırılır
Hakkı haykırmayan diller yerilir
Zulüm varsa eğer durum gerilir
Eğilmez tuğyana beli Maraş'ın.

Yalçın kayalarda bir kartal gibi
Dalar sonsuzlara ruhu dipdiri
Düşleri derindir görünmez dibi
Hikmetle doludur dili Maraş'ın.

Esaret ve zillet çekilmez çile
İstiklâl aşkıyla dokunur tele
Kızıyla kızanı dökülür yola
Davaya fedadır malı Maraş'ın.

Gelecek olursa yine o günler
Maraşlı ruhunun sesini dinler
Tekbirle Kâbe'ye çevrilir yönler
Boş yere dökülmez alı Maraş'ın.

Dost olmak isteyen gelsin bu yana
Soframızda boldur biber, tarhana
Ellere aldanıp kapılma zanna
Tutanı bırakmaz dalı Maraş'ın.

Divanlı, Acemli, Tekke, Şihturan
Pınarbaşı, Kümbet, Uzunoluk'tan
İnişli çıkışlı sokaklarından
Kıvrandır çarşıya yolu Maraş'ın.

Yayılmış bir uçtan bir uca şehir
Gönlümüz dostlara berrak bir nehir
Semâyı haşmetle sarınca tekbir
Secdeye mihlanır alını Maraş'ın.

Seyreyle ahvâli Âhir Dağı'ndan
Ceyhan Akdeniz'e yürür sağından
En güzel desenler bahçe bağından
Savrulur dört yana gülü Maraş'ın.

Ahmet NACAR

*Kahramanmaraş Belediyesi tarafından düzenlenen "Tarihi, Doğası ve Kültürüyle Kahramanmaraş" konulu şiir yazma yarışmasında mansiyon ödülü alan şiir.

BİR GÖNÜL YELPAZESİ*

Ahır dağı gelin, eteği şehir,
Yıllara süzülür Kahramanmaraş.
Tepeleri sümbül, dereler nehir,
Her mevsim gezilir Kahramanmaraş.

Tarihi ta Hitler'e uzanır.
Nakış olur sandıklara bezenir.
Her çekice dantel gibi özenir,
Tarihe kazılır Kahramanmaraş.

Yaylaları kekik kokar bal verir,
Lale, sümbül, nergisleri kol verir.
Her köşesi bahçe olur, gül verir.
Gerdana dizilir Kahramanmaraş.

Elbistan'dan içmelere gelirsin,
Acı sudan dermanını alırsın.
Nasip olur Ilıca'da kalırsın.
Gezdikçe gezilir Kahramanmaraş.

Döngel mağarası, Tekir yöresi,
Başkonuş ' la Binboğa'nın arası.
Çadır kurup yaylamanın sırası,
Kalmazsan üzülür Kahramanmaraş.

Kâbe örtüsünü, bayrağımızı,
Sırma işler tel tel annesi kızı.
Kaşlar kara, gözler çoban yıldızı,
Gergefe yazılır Kahramanmaraş.

Gerek var mı, dondurmayı demeye?
Doyulur mu baklavayla yemeye,
Tarhanayı unutmadım demeye,
Demezsem üzülür Kahramanmaraş.

Andırın yemyeşil, Türkoğlu sarı,
Yedi uyurları, Afşin diyarı,
Elbistan ovası şiirin yeri,
İmbikten süzölür Kahramanmaraş.

Ceyhan suyu kıvrım kıvrım dolandır.
Pamuk, pancar, incir, üzüm sulandır.
Engizek dağında gözler bulanır.
Bellenir, kazılır, Kahramanmaraş.

Annem yayık yaymış, ayranımız var.
Örnektir dünyaya, hayranımız var.
On İki Şubat 'ta bayramımız var.
Halaya dizilir Kahramanmaraş.

Tarihimiz, şiirimiz, sazımız.
Hak katında utanmasın yüzümüz.
Sütçü İmam, Aslan Bey'dir özümüz...
Sözünden sezilir Kahramanmaraş.

Mustafa TÜRK MENOĞLU

* Kahramanmaraş Belediyesinin düzenlemiş olduğu "Tarihi, Doğası ve Kültürüyle Kahramanmaraş" konulu şiir yazma yarışmasında mansiyon ödölü alan şiir.

ŞAİRLERİN DİLİNDEN KAHRAMANMARAŞ

Kurtuluş Anıtı

DESTANLARIN EN SOYLUSU ON İKİ ŞUBAT

Bir güvercin uçar akça kanatlı
Barıştan savaşa selam götürür
Yollardan yel gibi geçer bir atlı
Afyon'dan Maraş'a selam götürür.

Bir On İki Şubat, bin yıldan büyük
Kalmadı çok şükür ne zincir, ne yük
Berit'ten Ilgaz'a bir ala geyik
Seker taştan taşa, selam götürür

Bir bulut kabarır iki dağ boyu
Yüklenir yağmuru, karı, doluyu
Gezer yayla yayla, Anadolu'yu
Bir baştan bir başa selam götürür.

Uyanır Yörük'ü, Laz'ı, Afşar'ı
Bir eyler zeybeği, horonu, barı
Aydın Ovası'nın ılık rüzgârı
Efeden Dadaş'a selam götürür.

Kırım'da şimşektir, çakar bir yıldız
Kars'tan Fergana'ya bakar bir yıldız
Kerkük'ten Tebriz'e akar bir yıldız
Gardaş'tan gardaşa selam götürür.

Bir şehir... köy, oba, mahalle, çarşı
Çarpışır düzenli orduya karşı
Ve soylu bir destan kurtuluş marşı
Güneş, kurda kuşa selam götürür.

Abdurrahim KARAKOÇ
(Suları İslatamadım)

Sütçü İmam Kurtuluş Heykeli

MARAŞ DESTANI

Şahlandı kalen, bir ebedî nura boyandı,
Tekrarladı halkın verilen en büyük andı.

Bak burcuna, şahit ona namusu muazzam,
Sarmıştı o gün ufkunu çepçevre bütün gam,

Göklerde fişekler tutuşup nâra atıldı,
Nâmert olan ellerle şerefler de satıldı.

Bir vecd ile baş koymuş iken secdeye herkes
Hürriyetin elden gidiyor bak dedi bir ses,

Hür olmak için bayrağının esmesi lâzım,
Esmezse eğer nâfiledir şimdi niyazım.

Sesler geliyorken yine mazgallar içinden,
Düşman kudurup kan döküyor hırs ile kinden.

Kılma namazı bayrağının çöktüğü yerde
Düşman elinin Türk kanını döktüğü yerde.

Sarsıldı bu feryatla yerinden Ulu Cami,
Bir sel gibi taşı köpüren dopdolmuş Cami.

Allah sesi yükseldi semaya heyecandan,
Kuvvet alarak kükredi nabzındaki kandan.

Namusunu kurtarmak için şanlı Maraş'lı,
Yalvardı Ulu Tanrı'sına gözü yaşlı.

İşte o zaman, kanları birdenbire coştı,
Herkes kalenin burcuna çılgın gibi koştu.

Dikti yeniden bayrağını burcuna şanla,
Yükseldi Maraş'lı bu zaferle, bu inanla.

Örnek olarak yurduna, ilk kurşunu attı,
Düşmanları hançerleyip hürriyeti tattı.

Can verdi Evliya ile Hayrullah Efendi,
Arslancasına her ikisi düşmanı yendi.

Sürmüşken hüküm, en koyu şiddetle çetin kış,
Bağrındaki volkanla döğüştü, koca Millîş!

Namus korudu Sütçü İmamlar bu uğurda,
Kan döktü, şehit düştü yiğitler ana yurda.

Bir şanlı alev var, yanıyor gökte bugün bak,
Bir şahika olmuş, vatanın taptığı bayrak.

İrkim gibi destan dolusun ünlü savaşlı,
Bayram gününü kutlarım şanlı Maraş'lı

Adile Necla KANDEĞER
(Madalyalı Tek Şehir Kahramanmaraş)

MARAŞ'A HASRET

Gönlümde çarparken hasret acısı
Ruhumun burada yok yabancısı
Hepsi de içimin candan bacısı
Neredesin Maraş'ım göresim geldi.

Rüzgârlar kokunu getirdi bana
Bilsen nasıl hasret kalmışım sana
Kavuşuyorum bak ben yana yana
Toprağına yüzümü süresim geldi.

Bu geniş ovalar senin yolların
Açılsın Maraş'ım bana kolların
Ne güzel öz yurdum sağım sollarım
Bağından üzümler deresim geldi

Yaylanın rüzgârı gönlümü açtı
İçime kavuşma tadını saçtı
Başka diyarlarda gözümden kaçtı
Her gün gibi sana hevesim geldi.

Dağlarında şakrak bülbüller öter
Her köşesinde sanki buhurdan tüter
Yiğit kahramansın bu ünün yeter
Kalenin burcunu gezesim geldi.

Senin burcu burcu kokan dağların
Yamacından sular akan dağaların
İçimi hasretle yakan dağların
Açsın kollarını bak sesim geldi.

Adile Necla KANDEĞER

MARAŞ'IN KURTULUŞU

Senin şehit kanıyla yoğrulmuş dağın, taşın
Tarihle yaşayacak, büyük iman savaşın,
Eğilmedi küffara, eğilmeyecek başın
Selam, Allah yolunda, can veren arkadaşım
Selam size gaziler, selam sana Maraş'ım

Sen imana güvendin, İslâm'dı senin yolun
Allah'ına dayandın, bükülmezdi kolun,
Çıkarsa yeni savaş, tarihler şahit olun
Feda olsun yolunda, benim de canım, başım
Selam size gaziler, selam sana Maraş'ım

Cihan düşmanın olsa, yine gelmezdin dize
İslâm nuru taşıyan köle olmaz dinsize
Din, namus, vatan için sefer olursa bize
Yine destan olacak tarihlerde savaşım
Selam size gaziler, selam sana Maraş'ım

Kur'ân'dı senin yolun, son resuldü rehberin
Kardeşlikte şiarın, tevhiddi gayen senin
İmandan kal'an vardı, meleklerden askerin
Böyle gaza olursa, ben de size yoldaşım
Selam size gaziler, selam sana Maraş'ım

Ahmet Tevfik PAKSU
(Şiirlerim)

BAKIRA ÖVGÜ

Daha gün doğmadan uyanır Maraş
Uyanır da mor dağlara dayanır
Mor kâküllü bir Selçuk şehzadesi
Bir kumru hu husu ve ezan sesi
Ökkeş sabah sabah bakır dövüyor
Bir bakır sinide güneş doğuyor
Çekiç sesleriyle alın teriyle
Küçük dükkânlara rahmet yağıyor

Biraz sabır, biraz hüner, biraz ter
Bakırı kuş yapar sihirli eller
Bu ibrik güvercin, bu güğüm kuğu
“Hişt!” desen uçacak konduğu raftan
Bir Mesih nefesi körük soluğu
Değdiği her şeye can veriyor can
Kapkara kömürler şimdi bir mercan
Sinide Ökkeş'in gönül bolluğu

Ninemin çeyizi taslar, tabaklar
Aydınlık çağların anası bakır
Bu çanaklar nice hâtıra saklar
Altın gümüş soylu, bakırım hakir
Bir türkü tutturur sevda üstüne
Ökkeş'in dilinde bülbüller şakır
Nasıl konulacak dağ dağ üstüne
Ökkeş'im sevdalı, Ökkeş'im fakir

Ökkeş'in sırtında yamalı aba
Yanağı al, kaşı kartal kanadı
Gönlü tülde ince, giyimi kaba
Ellerine baktım içim kanadı
Felek onu döne döne sınıadı
Ökkeş sabah sabah bakır dövüyor
Bir bakır sinide güneş doğuyor
Bu sini evlere nasıl sığıyor.

Ali AKBAŞ

(Millî Eğitim, Sayı: 83, Mart 1989)

ŞÖHRETLER TERZİHANESİ

Sıcak yatağında uyumak varken
Açar dükkânını her sabah erken
Demirci, kömürcü, marangoz, berber
Eski bedestende semerci Ejder.
Dedim: Usta artık bırak şu işi!
Yüzü gölgelendi çatıldı kaşı.
Dedi: Ahiliktir bizim töremiz
Kıyamete kadar yanar çıramız.
Pirimiz ne demiş semer üstüne
'Ne güzel yakışır himâr üstüne!
Gürgenden meşeden oymalı semer,
Sırtı keçe, alnı aynalı semer
Bir taht gibi al aygıra vurulur
Üzerine koç yiğitler kurulur.
İbrişim kuşaklı Bertiz uşağı
İner gelir Alişar'dan aşağı.
Terkisine kızlar gelinler biner
Aksuya kuğular sülünler iner.
Kırmızı bakırdan çeyiz dizerler
Kalaylı tabakta kına ezerler.
Al önlüklü kısrak çalımlı kızlar
Mor belikli, yüzü yalımlı kızlar
Onun için hor görmeyin semeri
Çağlar öncesinin insan hüneri.
Dünyada at nesli tükense bile
Bu sanat geçecek hep elden ele
Kolay bırakılmaz baba mesleği
Müşterimdir nice insan taslağı
Mektep terzisiyim diye kınama
Her gün nice ünlü gelir yanıma.
Ateşten giyinir, kordan giyinir
Milleti soyanlar burdan giyinir.
Bana diyorlar ki 'çağ dışı adam'
Kim ne derse desin, efendim ne gam.
Mektep çoğalmakla merkep azalmaz
Dünyada bir kârı olan aç kalmaz.
Merkür'e, Merih'e başladı sefer
Hâlâ semer yapar Maraş'lı Ejder.

Ali AKBAŞ

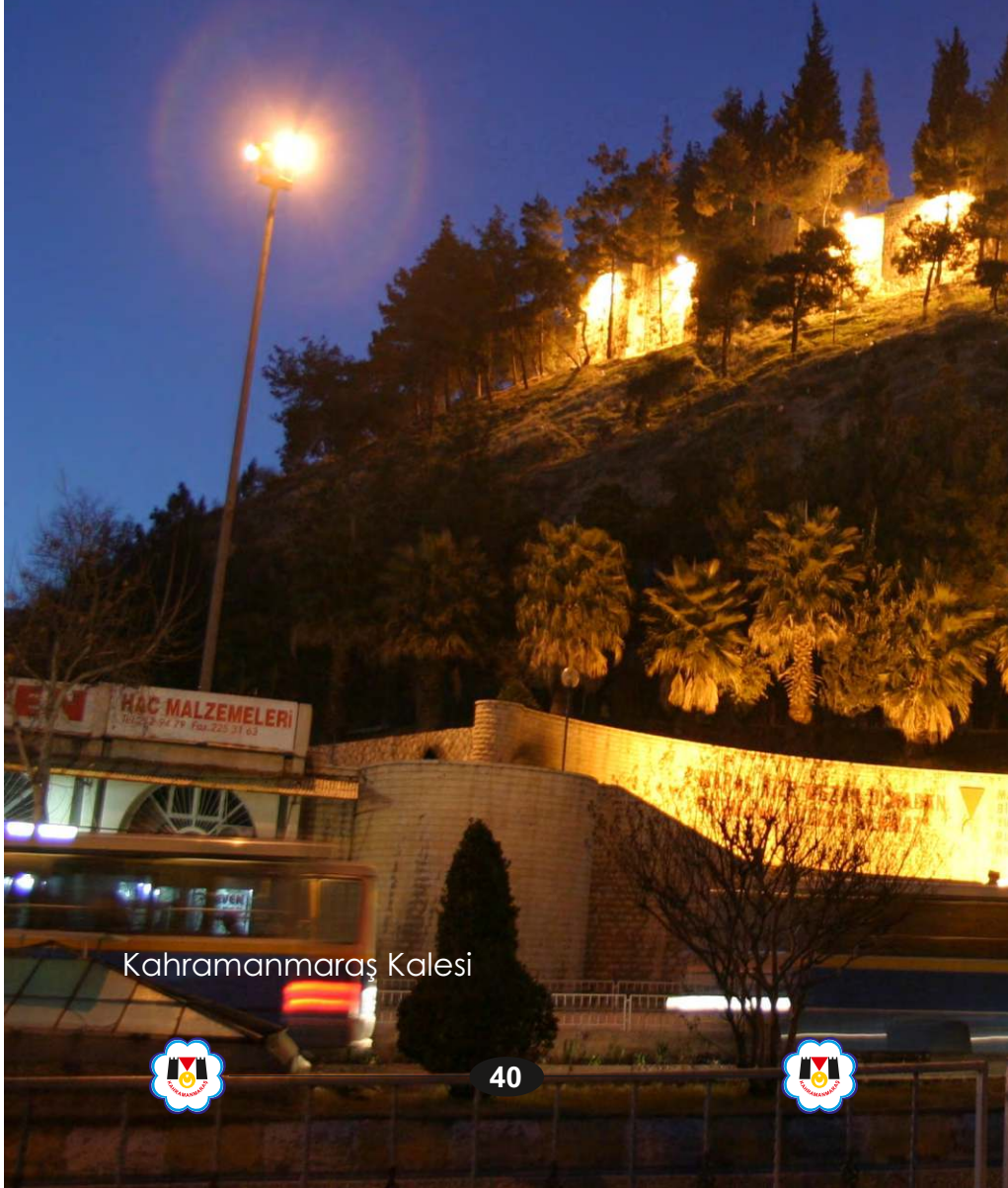

Kahramanmaraş Kalesi

12 ŞUBAT

12 Şubat'ı bilmezsen öğren
İstiklâl harcının konduğu gündür
Türk'ü öldü sanan kahpe düşmanın
Beline ilk darbe indiği gündür.

Bir vatan ağlarken hep için için
Kalpleri yanarken ihtiyar, gencin
Gizlice bu yanış istiklal için
Maraş'ta fiilen yandığı gündür.

Ordular dağılıp devlet ölmüşken
Mütecaviz düşman yurdu bölmüşken
Vatan baştan başa işgal olmuşken
Düşmana dur artık dendiği gündür.

Esir yaşamazdı bu büyük millet
Ölüme belki evet, istemez zillet
Diyerek Türklükten almıştı kuvvet
İmanın silahı yendiği gündür.

Vurmuştuk ilk darbe düşmana karşı
Lehimize bitti Maraş savaşı
Maraşlı kurtardı işte Maraş'ı
Vatanın göz yaşı dindiği gündür.

On iki Şubat'ta harbin kaderi
Türk'e müjdeliyor zafer haberi
Mücehhez silahlı düşman askeri
Türk'ün yumruğundan sindiği gündür.

Bu savaş kurtuluş haberi idi
Uyardı komşumuz Gaziantep'i
Nihayet topyekün İstiklal Harbi
Türk'ün kaderinin döndüğü gündür.

Ali BAKIRCIOĞLU

Ulu Camii'nde kış manzarası

MARAŞ DESTANI

Tarihten daha önce, bilinmeyen yaşın var
Düşmana aman vermez, çetin bir savaşın var
Son modern silaha, kazma kürek, taşın var
Cihan bir ejder olsa her biri yedi başlı
Seni kimse yenemez Kahramansın Maraşlı

Binlerce evliyalar toprağında taşında
Titremeyen bir düşman var mı bugün karşında
Vermiştin en son dersi Kurtuluş Savaşı'nda
Sarılarak silaha ufak irisi yaşlı
Seni kimse yenemez Kahramansın Maraşlı

Fışkıran al kanların olmuştu sanki nehir
Akan o berrak suyun düşmana oldu zehir
Dünya tarihlerinde ismin kahraman şehir
Anneler destan yazdı tarihe gözü yaşlı
Seni kimse yenemez Kahramansın Maraşlı

Gözükara'm akıtır senin için kanını
Çiğnemesin bir düşman şu aziz vatanını
Düşürmedin tarihten ecdadiyın şanını
Alp Arslan evladınız vız gelir bize Haçlı
Seni kimse yenemez Kahramansın Maraşlı

Ali GÖZÜKARA

Kahramanmaraş'ın İstiklal Madalyası

MADALYALI ŞEHİR

Esen rüzgârında burcu burcu
Çiçek ve kekik kokladım
Hiçbir şeyde tatmadığım lezzetin
Meyvesini sende topladım.

Bağların üzümüleriyle ünlü
Tarlaların, çeltik, pamuk ve biberle.
Bir Maraşlı olarak gurur duyarım
Sırtları yere gelmeyen yiğitlerinle

Pınarbaşı'nın ulu çınarları altında
Unuttum mevsimin yaz olduğunu
Ne denli susamış olmasam da
Hep yudumlayarak içebildim suyunu.

Her mevsim ayrı güzelsin
Renklerin en tazesini sende gördüm
O gökkuşağı safasını
Güz gelince sende sürdürdüm.

Tarihî kalenin burçlarında
Bayrağımın rüzgârıyla serinledim
Minaresini bir bir saydığım
Camilerinde secde eyledim.

Kendi evlatlarıyla yarattığın destanın,
Tarihlerde benzerine az rastladım.
Şanına yakışır Kurtuluş Bayramını
O iki şubatlarda sende yaşadım.

Arif EREN

Kahramanmaraş'a özgü ağaç oymacılığı

BİR DESTAN BÖYLE BAŞLAR

Bir hüzün Sütçü İmam'ın yüreğine
Namluda kalan kurşun gibi
Taşınmaz bir ağırlık verir
Zorlar beynini sabırsız düşünce
Bir şeyler yapmak gerektiğine

Memleket toprağında düşmanı görünce
İsyan akar damarlarından kan yerine
Kendisi başlatacak şanlı savaşı
Gündüz hayâlinde, gece düşünde
Tek başına tâlim yapar askerce

Zaman tarihleşir bir ikindi vakti
Tabancasının çeker tetiğini
Kurşunlarla yere serer Uzunoluk'ta
Maraşlı kadına ilişmek isteyen
Ölümüne susamış Ermeni askerini

Sütçü İmam'ın Uzunoluk destanını
Bugün bir çeşme anlata anlata akar
Durmadan esen Fatiha rüzgârı
Gönül kalesinin burçlarında
Bayrakça dalgalandırır hatırasını

Arif EREN

Şehrin modern yüzü

KALEM KAŞI

**Maraş Türkiye'nin kalem kaşısıdır
Maraş Türkiye'nin köşe taşıdır
Maraş tarihleri inşa ettiren
Koca Sinanların ustabaşısıdır.**

Arif Nihat ASYA

GÜVERCİNLİK

**İç âlemin ölçüsüz zenginliği var
Yok gösteriş onda, ruh zenginliği var
İçmekte Maraş, Pınarbaşı'ndan kevser
Nurlar dağıtan bir de Güvercinliği var.**

Arif Nihat Asya

Kahramanmaraş'ta yetişen bir çiçek

BİZİM ELLER

Bahar başka patlar şu Elbistan'da
Şu Ceyhan'dan bir sihirli ses gelir
Şar Dağı'na sürü keklük konanda
Bir kervan dalından bin nefes gelir

Ovada yel güzel, dağlarda kar hoş
Bu ellerde âşık, bu elde yâr hoş
Güreşi turası düğünden sarhoş
Eşe, Fatma gelin gider küs gelir.

Garbi derler rüzgârımız hoş varır
Eser eser top zülûfe yalvarır
Boz tarlada kızıl buğday haykırır
Döven döner, saman uçar, kes gelir

Mahzûnî bu elde doğdu, dolaşır
Çiçeklerden çiçeklere bulaşır
Bir naz ile döllerimiz dalaşır
Barışırken ufak kanlar süs gelir.

Âşık Mahzûnî
(Dolunay'a Tül Düştü)

Ağac oyma örneği

MARAŞ

Köylüsü kentlisi birlik olarak
Düşmanı yurdundan sürendir Maraş
Erkeği kadını silah alarak
El ele baş başa verendir Maraş

Evladı torunu babası ile
Kalpte iman dolu çabası ile
Kahramanlar balta sopası ile
Düşmanın beynine vurandır Maraş

İmamlar, Zeynepler, Aslan Aliler
Uyanınca evliyalar veliler
Düşman bayrağını yırtan Haliller
Al bayrağın dikip görendir Maraş

Kemal Atatürk'ün cesaretinden
Kuvvet aldık gök göz sert sıfatından
Direnip vatandan memleketinden
Düşmanına karşı durandır Maraş

Eski savaş bitti çalışım yeni
Çeltik, pamuk, üzüm, elma, zeytini
Elbistan Afşin'in zengin madeni
Der Mahrûmî termik kurandır Maraş.

Aşık Mahrûmî
(Ne Ararsan Kendinde Ara)

Ceyhan Nehri'nin doğduğu yer

KAHRAMANMARAŞ'IMA SELAM

Selam toprağına, selam taşına
Kahramanmaraş'ım bin selam sana
Sen eşsiz beldesin başlı başına
Kahramanmaraş'ım bin selam sana.

Dört mevsimi güzel; kışı, baharı
Aksu'nun, Ceyhan'ın coşar suları
Kahramanlar yurdu, mertler diyarı
Kahramanmaraş'ım bin selam sana.

Gönlüm coşar, ismin düştükçe dile
Pazarcık, Türkoğlu, Andırın bile
Hem Göksun, hem Afşin, Elbistan ile
Kahramanmaraş'ım bin selam sana.

Serin olur Ahırdağı'n havası
Güller açar Kapıçam'ın ovası
Bağında, bahçende bülbül yuvası,
Kahramanmaraş'ım bin selam sana

Meziyettin bizde gerçeği bulmak
Hep mertçe görünüp, hep öyle kalmak
Ne büyük mutluluk Maraşlı olmak
Kahramanmaraş'ım bin selam sana.

Her yönün güzeldir başka diyardan
Seni özlüyoruz biz buralardan
İstanbul'da olan Maraşlılardan
Kahramanmaraş'ım bin selam sana

Alnından ter, damarından kan verdin
Vatan için nice şehit, can verdin,
İsmin ile tüm dünyaya şan verdin
Kahramanmaraş'ım bin selam sana.

Toprağında her ürünün hası var
Engizek Dağları, Binboğa'sı var
Göğsünde İstiklal Madalyası var
Kahramanmaraş'ım bin selam sana.

İlham kaynağının Âşık Yener'e
Sana kurban olsun, bu can bin kere
Sütçü İmam'ına, tüm şehitlere
Kahramanmaraş'ım bin selam sana.

Aşık YENER (Edik, 2007, Sayı: 51)

Kültür Anıtı

12 ŞUBAT DÜŞÜ

Şol koca Maraş'ı gördüm düşümde
Ak çağlara bayrak açmıştı bayraklardan
Bir düğün tutulmuş töreye göre
Seymenler geliyordu uzaklardan

Ahırdağı dersen duman dumandı
Rüzgârı turaç seslerince ılımandı,
Zamanlar içinde bir kutlu zamandı
Maraş kıyama durmuş, tümden Sütçü İmam'dı
Tecellî eden haklardan.

Ak ak minarelerde, yanık ezgilerde
Bir gazi Maraş yansdı bir boz abalı EDE
Minyatür bahçelerde, kutu evlerde
Bir mayalanma vardı ki şafaklardan

Edelerimin en ağır silahı sıyrımlı tüfekti
Bacılarımın silahıysa baltayla nacak;
Hep birden gürediler, toplara, mitralyözlere karşı
Güven içinde dalgalanıyordu kaledeki bayrak
Ve gayret geliyordu tellerden, duvaklardan.

Vuruldu, edemin gözleri açık gitmedi,
Vuruldular, hâlâ kanları sımsıcak...
Ne akan kan yerde kaldı, ne de bayrak
Düşmansa geldiği gibi gitmedi kaçarken
Zaten ne beklenirdi ki korkaklardan?

Şol koca Maraş'ı gördüm, ayan-beyan
Ak-çağlara kanat açmıştı bayraklardan,
Yeniden yaşıyordu üç zamanı birden...
Sütçü İmam'dı, Aslan Bey'di bu düğünün başkonuğu,
Yiğit rüzgârlarına kapılıp gittim ben.
Güneş, Maraş'ı selamlıyordu doruklardan.

Bahaeddin KARAKOÇ

(Kültür ve Sanat, Sayı: 10 Haziran
1991, Türkiye İş Bankası)

Ulu Camii

12 ŞUBAT 1920'Yİ ANARKEN

Bu o günkü gözlerdeki yaş gündelik yaş değil
Bu, o günkü yıkılmış kale dökük taş değil
Bu, o gün Maraş göğünden uçmayan kuş kuş değil...

Bu, o günkü, rüzgârda şehitler ruhu eser
Ayaklar bu toprağı öpermiş gibi basar
Bu, o günkü, gündelik neş'e susar, gam susar

Dert açılır gül gibi, sevinç akar yaş diye,
Çorak yağmur istemez, aç ağlamaz aş diye
Bir millî zikre başlar Türk "Maraş Maraş" diye

Yıldızları öpmeye uzanacak başınız
Şavkından parıldıyor toprağınız, taşınız
Bayramın kutlu olsun Kahramanmaraş'ımız

Eteğinizi tutmak gerek ölene kadar
Ey vatan! Miracına yönelen kahramanlar
Ey cuma namazında kaleye tırmananlar!

Ey düşman! Kim olursan ol, edemezsin Türk'le baş
Meydanda Plevne, Kars, Erzurum, Antep, Maraş

Karakış ortasında her biri al bahar
"Maraş Arslanı" denen bir Eti Arslanı var.

Belki ona müzede en başta bir yer gerek
Fakat Maraş Arslanı değil öyle eski, tek...

Emsalsiz saymak neden öyle bir taş arslanı
Olmuştu her Maraşlı o gün Maraş arslanı

Akar şana, şerefe, hürriyete canı tez,
Bir istiklal marşının bestesidir Erkenez

Her sokakta bir dere, her evde bir şadırvan,
Maraş coşan, şakiyan bir Türk şehri her zaman

Kırgöz'den su içerken biricik muradı var
Kırk beladan sıyrılır, asil yaşar, hür yaşar.

An olur kavakları minaredir imana,
An olur bu kavaklar kargılaştır düşmana

Şehitler kulak verin narasına, ahına
Dört sekinin üstünde yükselmiş Allah'ına

Masallara yaraşır bir şanlı, kanlı düğün
Sürdü tam yirmi iki gece, yirmi iki gün

Takınca nişanını Türk'teki en kutsal el,
Maraş'a gelin geldi al bayrak denen güzel
Maraş o bayrağını baş üstünde tutan el...

Nesillerden beridir, asırlardan beridir,
Yiğit Maraş güneyde Türk'ün nöbet yeridir.

Türk'ün güneşleriyle dünya ufku karardı
Türk olmasaydı tarihe yazılacak ne vardı...

Gerekirse her şehir andırır bir Maraş'ı
Olur yurttta her köşe Maraş'ta Kayabaşı

Bir ev kadını bile coşuverince kanı
Evinin mazgal yapar vurur beş on düşmanı

Serpiyor gönlümüze yerden ümit ve ziya
Evluya Efendi'dir bizce millî Evliya

El gökte titrek değil, tetikte kıvrak gerek
Her istila görene biraz Türk olmak gerek

Belki yan gözle bakan gizli düşman bulunur
Her karış toprak için bir damla kan bulunur.

Yurdun her istediği her zaman baş üstüne
Çökemez karabulut bir an Maraş üstüne

Ne çıkar silik dökük görünse de bir zaman
Yaşamak azmi tüter dört tepe dört buhurdan

Burada her nebat şehit kanlarından bitiyor
Onlara dört tepeden dört buhurdan tütüyor...

Onlarıdır ruhumuz, toprağımız, taşımız
Zamanın fethinde de kaledir Maraş'ımız

Yarın ayağınıza saadetler gelecek
Türk her an geliyecek, erecek, yükselecek

Yarın kırk gün kırk gece sürecektir o şölenler
Geleceği görürler, geçmişini bilenler
Yarını anacaklar Maraş için ölenler

Maraşlı!.. Yum gözünü, alnından saçını çek
Bekle, şimdi şehidin biri ordan öpecek!...

Behçet Kemal ÇAĞLAR
(Edik Dergisi, Sayı 41, Yıl: 1992)

Kahramanmaraş Kalesi

MARAŞ DESTANI

Derelerden kar suları taşıyor,
Dağların başına vurmuş dumanı,
"Gönül binmiş aşk atına aşıyor"
Maraşlıya seslenmenin zamanı.

Döşekten yumuşak kayadan katı.
Bin dokuz yüz on dokuzun Şubat'ı,
Köpükten yeleli Ahır Dağ atı
Alır ötelere atar insanı.

"Atımı nalladım okka nalınan
Üstünü çulladım lahor şalınan"
Türküsunü söyler binip salınan
Yatıp kalan ancak bitkin olanı

Şahinden alıcı oktan vurucu
Kana batmış poşusunun bir ucu
Ayağında gül şefteli pabucu
Yaya kalmış haşeşlerin yamanı

Baygın ova yavaş yavaş ayakta
İnsan, hayvan, kurt, kuş dağ taş ayakta
On iki şubatta Maraş ayakta
Gören var mı kutlamadan kalanı.

Maraşlının gönlü pınar, benzi saz
Seslendi mi cuma vacip cihat farz
Dünya karşı gelse başa çıkamaz
Düşmanın alnını bulur tabanı...

Şahit olsun ona hemen tepeler
Kekik biten, keklik öten tepeler,
Durup durup şahlandı mı tepeler,
Yirmi gün içinde on bin düşmanı...

Afşar'ın kilimi bahtından parlak
Kılıç kabzasında kınalı parmak
"Hepimiz ölüruk yurdumuz vermek"
Narasını basar dağın çobanı...

Âşık Ömer yetmez kelâm Maraş'a
Bayrağına madalya tam Maraş'a
Cümlemizden saygı selâm Maraş'a
Tanımamış diz çökmeyi amanı...

Behçet Kemâl ÇAĞLAR

MARAŞ MÜCADELESİ VE BUGÜN

Yattım da dün akşam yine herkesle beraber,
Kalktım bu sabah ilk duyulan sesle beraber...

Bayram Nine seccadeye diz çökmüş oturmuş,
Her gün bu saatlerde o hep böyle okurmuş...

Her dönmeyenin ismini andıkça elemli,
ALLAH'a (CC) şükürler ediyor, gözleri nemli...

Sarsıldı Ninem, şimdi bu hicran yarasından,
Mazideki bir kanlı günün hatirasından...

İşgal edilip her köşe kelp mangalarıyla,
Dolmuş Maraş'ın her yeri leş kargalarıyla...

Yırtılmış ızarlar, paralanmış da duvaklar,
Her hane o günden bize bir hatıra saklar...

İnmiş kaleden bayrağımız, sonra o günler,
Birden bire gençleşmiş ak sakallı erenler.

Vahşi sürüler her şeyi birden atıvermiş.
İlk kurşunu bir Sütçü İmam, patlatıvermiş...

Çaldıkça ölüm çanları, vahşi havalardan,
Arslan kesilip her biri, çıkmış yuvalardan...

Topsuz da, tüfeksiz de bu engelleri aşmış,
Baltayla, kırık saplı küreklerle savaşımış...

Her kahraman en son yola çıkmış hevesinde,
Memnun kapanırken gözü en son nefesinde...

Günlerce yağın karın üstünde o canlar.
Karlarla kefenlenmiş o gün karda kalanlar...

Tarihte bu gün böyle savaşmış, ama kimler?
Açken ve susuzken nice dullar ve yetimler...

Sen böyle bir ecdadı anarken gözü yaşlı,
Ömründe öğünsen yine azdır Maraşlı..

Çalsın o ölüm çanları vahşi havasından,
Mesken mi olur kargaya, kartal yuvasından...

Yüzlerce şehidin kanının fidyesidir bu,
Çatlak dudağın gökteki, en son sesidir bu...

Ay-yıldız için fasılasız akmış o kanlar,
Bir hatıra kalmış, ta o günden bize bunlar...

Artık ne o günler, ne de vahşiden eser var,
Bir kahraman ecdat ile bir şanlı zafer var.

Gitmiş o yiğitler, bu kızıl gölgede bizler,
Ancak; bu zaferle dökülen kanları gizler.

Mazideki gençlerle bir olmuştu şu yaşlı,
Bayramını tebrik ederim ŞANLI MARAŞLI

Celal ERYİĞİT

Taşmescit

TARİHTE MARAŞ

Soğuk sularında muhabbet vardır
Sevdan yüreklerde gömülü Maraş
Seni almayacak gönüller dardır
Yurdumun tomurcuk bir gülü Maraş

Sevgi ateşin var nice sinede
“Kahramanlık” hatırlanır senede
Yürümüş bağrında binlerce ede
“İstiklal” tarihi örtülü Maraş

Başka bayrak taşımadı göklerin
Toprağa sığmadı büyük bedenin
Düşman sürüsüne aman vermedin
Yenilmedin sen bir türlü Maraş

Yirmi bir günde ne kanlar döktün
Düşmanı vatanın bağrından söktün
Her bir cephede bölük bölüktün
Şimdi dillerde bir türkü Maraş

Cevdet ALPEREN

(Kahramanmaraş Kahramanlık Destanları ve Türküleri
Antolojisi)

Kurtuluş Savaşı Resmi

MARAŞ DESTANINDA BAYRAK OLAYI

*28 Kasım 1919 Cuma sabahı uyanan
Maraşlılar baktılar ki; kalede Türk bayrağı yerine
firenk bayrağı dalgalanır. Bir yaman sızı yüreklere
işler ve her şey Ulu Camii'de başlar...*

Kahraman Maraş'ta bir Ulu Cami...
Burası bir Tanrı evidir...
Kahraman Maraş'ta bir Ulu Cami,
Camilerin devidir.

Şadırvanından su içer kuşlar,
Hürriyetin nabzı vurur mihrabında,
Haremide eğilir başlar...

Birden kesilir soluğu zamanın,
Kulluğun en güzel yerinde.
Şöyle ışık ışık olur anılar,
Sancağım görünür minberinde.

Kahraman Maraş'ta bir Ulu Cami,
Daha uludur bugün,
Ve bir kutlu gün öğlesinde
Yere inişidir göğün.

Şadırvanından su içer kuşlar,
Hürriyetin nabzı vurur mihrabında,
Haremide eğilir başlar...

Öğle vakti bir müezzin ünledi
Maraşlılar müezzini dinledi:

Tanrı yücedir hey... Tanrı yücedir.
Evreni dolduran iki hecedir.

Yer uyur, gök uyur ben uyanığım,
Ta yürekten birliğine tanığım.

Bil ki ondan özge muştucu yoktur,
Muhammed yalvaçtır, Muhammed haktır...

Durmayın davranın beğ, paşa, ağa.
Sıyrılın gafletten gelin kulluğa.

Esirger, bağışlar ve en uludur,
Kurtuluş, mutluluk onun yoludur.

Birleşin gönüller tek bir ses olun,
Acunun kirinden haydi kurtulun.

Tanrı yücedir hey... Tanrı yücedir.
Evreni dolduran iki hecedir.

Bu kutlu buyruğa hemen baş eğin,
Ondan başkasına kulluk etmeyin

*Ezanın duyuluşu, Maraşlıların bu sese uyuşu ve
Ulu Cami avlusuna doluşudur...*

Bu zorlu buyruk üzre erler davrandı,
Oyun yerinde çoluk-çocuk,
Kızlar gelinler davrandı.
Can yürüdü yatakta hastalara
Yediden yetmişe Türkler davrandı.

Onlar ki; üç bin yıldan beri,
Olmuştular Tanrı'ya çeri,
Dönmediler hiç ona kulluktan
Yine ona idi yönleri.

Nicedir iple çektiği gün
Gelip çatmıştı işte
Bu küçük mahşeri görmek için,
Gökte güneş davrandı.

Önce arı sudan abdest aldılar
Sular kıvandı, şırıl şırıl öğündü,
El bağlayıp divanda sünnet kıldılar,
Kayı soyunun ocağı gürül gürül öğündü.

Kısa bir zaman geçti sessiz tedirgin
Çıktı imam minbere sünnet bitince.
Bir alev dolaştı dört yanında camiinin.
Sıra farza gelince.
Doğrulup bir yiğit,
Dedi ki ... ey,
Olur mu böyle şey?
Burada boynumuz kıldan incedir.
Ancak bir şey var ki farzdan öncedir.
Cuma kılmak için er olmak gerek,
Hepsinden önce de hür olmak gerek.
Tanrı kabul etmez namazı bilin.
Dururken kalede bayrağı elin.
Açıldı yürekler, eller açıldı.
Tanrı'nın önünde yemin içildi.
Andolsun toprağa, andolsun göğe,
Andolsun yıldıza, andolsun aya..
Biz ki üç bin yıldır yurtsuz olmadık.
Bayraksız, pusatsız, kurtsuz olmadık...
Yıkılmazsa gökler, delinmezse yer,
Türk oğlu yağıya boyun mu eğer?..
Bayrağı dikmezsek eski yerine,
Tanrı çıkarmasın bizi yarına...

*Binlerce Türk'ün yüreği bir dilek için çarpıyordu:
Kaledeki Fransız bayrağını indirip oraya ay-yıldızlı
bayrağı çekmek... Ulu Camii'nin minberindeki sancağı
alarak bir sel gibi kaleye doğru aktılar:*

Yürüdü kaleye Türkmen erleri
Ay-yıldız mühürlü iller yürüdü.
Altay'dan esip de Tuna'ya varan
Oğuzhan töreli yeller yürüdü.

Dondu kaldı birden kâfir sürüsü,
Kolay olur işin bundan gerisi.
Acun içre soyların en arısı,
Engel tanımayan seller yürüdü.

Ölüm her kişinin alnında yazılı
Namerdin kurşunu korkutmaz bizi,
Duysun yedi düvel, duysun yeryüzü,
Tanrının sevdiği kullar yürüdü...

Bayrağı acuna öğreten boylar,
Asırlar boyunca gerilmiş yaylar,
Ferman dinlemeyen delişmen huylar,
Maviler, yeşiller, allar yürüdü...

*Bu ani şahlanış karşısında Fransızlar donmuş
gibi idiler. Bir el silah bile atmadılar, yalnız korku ile
Türklerin kaleye akışını seyrettiler.*

Kaleye ilk varan Onbaşı Osman
Demir bilekli bir Türk'tü
Gördü ki atılmış bir yana bayrağı,
Kucaklayıp öptü... öptü...

Firenk bayrağını aldı gönderden,
Tırmandı ay-yıldızı taktı yüceye...
Göğün güzelliği geldi üstüne,
Gök, işte şimdi göktü...

O silerken yanağından yaşları,
Tanrı buyruk verdi bir çift meleğe
Sessizce indiler Maraş üstüne,
Melekler Osman'ın alnından öptü...

Bütün Türkler kaleye dolmuştu... Cuma namazı al bayrağın altında kılındı. Bu bölüm Fatihadan sonra imamın Adiyet suresini okumasıdır:

Yemin olsun al atlara,
Coşanlara yemin olsun.
Nallarında ateşlerle,
Koşanlara yemin olsun.

Ağarırken tan yerleri,
Çakar kılıç şimşekleri,
Cenk yerinde engelleri,
Aşanlara yemin olsun.

Kargı batar ta derine,
Kan bulaşır yüz terine,
Düşmanın orta yerine,
Düşenlere yemin olsun.

Ki, inkârcı kişi oğlu.
Yalanına nasıl bağlı,

Malı yığar iyilik etmez,
Yoksulun elinden tutmaz.

Ölen bir gün dirilecek,
Her şey tek tek sorulacak.

Yüreğinde saklı olan,
İyilik, mertlik, yalan-dolan.

Gönül zindanını yıkar,
Birer birer dışa çıkar.

Tanrı o günü iyi bilir,
Her kişi hakkını alır.

Dilaver CEBECİ

Kahramanmaraş'ın modern yüzü

YİĞİT MARAŞLIM

Adını yazdırdı altın harflerle,
Tarih sayfasına, yiğit Maraşlım.
Vatanı savundu cesur erlerle,
Yurduna güç verdin yiğit MARAŞlım.

Düşmanın önünde eğilmez bu baş
Madalyalı tek şehir Kahramanmaraş.

Ezansız, camide namaz kılmadı,
Düşmanlara esir, tutsak olmadı,
Onun baskısından korkup, yılmadı,
Ezan için öldü yiğit MARAŞlım.

Düşmanın önünde eğilmez bu baş
Madalyalı tek şehir Kahramanmaraş.

Düşman süngüsüne boyun eğmedi,
Zalim düşman, kadın- çocuk demedi.
Şükür olsun muradına ermedi,
Koydu onu yurttan yiğit MARAŞlım.

Düşmanın önünde eğilmez bu baş
Madalyalı tek şehir Kahramanmaraş.

Kalbimizde yatar SÜTÇÜ - İMAM'ın,
Yıktı düşmanları güçlü imamın,
Ebediyen baki senin bu şanın,
Vatanın simgesi yiğit MARAŞlım.

Düşmanın önünde eğilmez bu baş
Madalyalı tek şehir Kahramanmaraş.

Direnış başlattık yurttan, dünyada,
Cephane taşıdık cepheye sırtta,
Kahramanlık vardı kokan baruttan,
Namin budur senin yiğit MARAŞlım.

Düşmanın önünde eğilmez bu baş
Madalyalı tek şehir Kahramanmaraş.

Vatan için bir gönülde buluştuk,
ALLAH için hep beraber vuruştuk,
Ölenimiz şehitliğe kavuştuk,
Kalanlar gazidir yiğit MARAŞlım.

Düşmanın önünde eğilmez bu baş
Madalyalı tek şehir Kahramanmaraş.

Savaş meydanları bize toz gelir,
Düşmanla vuruşmak bize haz gelir,
Bir gün Anadolu bize az gelir,
Dünyaya örnektir yiğit MARAŞlım.

Düşmanın önünde eğilmez bu baş
Madalyalı tek şehir Kahramanmaraş.

Çok yiğitler verdik Maraş uğruna.
Kahramanlar gelir senin çağrına,
Dayadı silâhın, düşman bağrına,
Korudu yurdunu yiğit MARAŞlım.

Düşmanın önünde eğilmez bu baş
Madalyalı tek şehir Kahramanmaraş.

Keskin eser Ahır Dağı'n rüzgârın,
Vermedi düşmana bağın, gülzârın,
Bekçiyiz vatana bu gün ve yarın,
Çiğnetmez yurdunu yiğit MARAŞlım.

Düşmanın önünde eğilmez bu baş
Madalyalı tek şehir Kahramanmaraş.

Maraşlıyım önce isterim barış,
Vatan toprağından vermem bir karış,
Mücadele için eyledik yarış,
İsmine lâyıksın yiğit MARAŞlım.

Düşmanın önünde eğilmez bu baş
Madalyalı tek şehir Kahramanmaraş.

Duran KURT

KAHRAMANMARAŞ

Bir renk cümbüşü fethederken dört yanı
Ilık rüzgârlarla bezenir dağ, taş
Gönüllerde bestelenir bu diyarın destanı
Seninle dillenir bahar Kahramanmaraş

Bir anne kalbi gibi şefkatli cadde, sokak
Kimsesizlere yoldaş, dertlilere sırdaş
Sen tarihte sembolleşen zaferden bayrak
Dosta yâr, düşmana mezar Kahramanmaraş

Bir taş parçası değil, gördüğünüz arslan
O, mazlumlara insaf, zalimlere savaş
O asaletin abideleşmiş taşından
Sen de değerler var Kahramanmaraş

Bir ab-ı hayat sanki her köşede bir çeşme
Renkli bir rüyada gibi akar yavaş yavaş
Her an doğan güne nisbet gelişme
Ve her gün özlenen diyar Kahramanmaraş

Kucağında büyür ay parçası güzeller
Gönülleri en asil sevgiyle sarmaş dolaş
Keskin bakışlarında bir cihan sendeler
Ve onlarla bir yaşar Kahramanmaraş

Ufukları beyaza boyayan pamuk alanları
Sanki tarlalar boyu serilmiş kumaş
Merak sarar ismini duyanları
Görenlerse cennet sanar Kahramanmaraş

Durdu GÜNEŞ

Başkonuş Yaylası

MARAŞ'IM

Horlamayın Maraş'ımı
Kuru bulgur aşısı benim
O saklayacak na'sımı
Toprağı ile taşı benim.

Kümbetiyle, hüyüğüyle
Süllümiyle süyüğüyle
Küçüğüyle büyüğüyle
Koca Pınarbaşı benim.

Burası edeler şehri
Burda doğar Ceyhan Nehri
Kör etmez yılanın zehri
Deli poyraz kışı benim.

Ovasında çeltiği var
Sokağı dar gediği var
Postalı ve ediği var
Püskülünün kaşısı benim.

Bazlama olur darıları,
Ballar yapar arıları
Hoş olur tarhanaları
Kurusu ile yaşı benim.

Sarı bakır bakraçları
Binbir meyve ağaçları
Nakış işler saraçları
Sim ve sırma işi benim.

Tahta külek kovaları
Pamuk pancar ovaları
Şahan doğan yuvaları
Kartalların düşü benim.

Der YOKSUL'um beşikleri
Ağaçtandır kaşıkları
Güzel sever âşıkları
Onların yoldaşısı benim.

Durdu YOKSUL

"Madalyalı Tek Şehir Kahramanmaraş, Yıl: 8 , Sayı: 8, 1991))

Kahramanmaraş'tan bir görünüm

BİR ŞEHİR ŞAHLANIR DUALARLA

Bir şehir saklıdır dudaklarımın sandığında.
Teni dualarla işlenmiş.
Yeşilgöz'ü andırır gözleri.
Gözleri beş vakit göz kırpar minarelerden.
Al yanaklı bulutların yadigarı
Yörükler iner zirvelerinden.
Akar Pınarbaşı'ndan Karacaoğlan.
Dokunur sazının teline kahramanca.
Bin şehir saklanır mısralarında.
Bir şehir destanlaşır, kahramanlaşır.

Nur sakallı kurşun nura bogar Maraş'ı.
Tüfekler şehadet halayı çeker Ulu Cami'de.
Abdal Halil Ağa tokmağıyla alkışlar.
Merttir toprağımın tokmağı
Şehadeti alkışlar.

Dokunurum sazımın tetiğine kahramanca.
Gözlerine secde ederim Maraş'ım.
Şehadet kurşununu kana kana içerim Maraş'ım.

Emir AKCAN

Atatürk Parkı

MARAŞ'A SELAM

Maraş'ın bir taşı cihana değer,
Bu haklı kararda devam ederim
Bir düşman elini uzatsa eğer
Ona dünyasını haram ederim.

Çalışkan, yurtsever, imanlı, yaman
Her biri gözüpek üstün kahraman
Yurt için savaşa hazır her zaman
Ben böyle yiğide ikram ederim

Göksün ve Pazarcık en güzel vatan
Cennetten bir köşe Afsin, Elbistan
Millî tarihinde şanlı bir destan
Andırın'a gelsem akşam ederim.

Bereket doludur dağırve taşı
İlahi lütufla mâmur dörtbaşı
Ben can-ı gönülден sevdim Maraş'ı
Daim bu ilden kelâm ederim.

Bir orduya karşı seferi vardır,
Bahadır subayı, neferi vardır
On iki Şubat'ta seferi vardır
Kahramanmaraş'a selam ederim.

Enver TUNCALP

MARAŞ'IN VE ÖKKEŞ'İN DESTANINDAN

Bir Komogenim ben, dik başlı ve mağrur
Bin kez baş kaldırdım Doğu Roma'ya
Sonra Türkmen oldum Afşar boyundan
Moğol önünden kaçtım
Kaçtım Maraş'a düştüm

“Yüzüğüm mühür benim
Çektiğim kahır benim
El oğlunun yüzünden
Yediğim zehir benim.”

Maraşlı Ökkeş'in destanını bir ben söylerim
Adamın su gibi akanıdır Maraşlı
Biberde, çeltikte, pamukta elleri
Sim işler, oyma yapar, edik diker gibidir
Sinsin oynar, halay çeker, diz kırar gibidir.

Kuşanıp ava giderken
Bataktan alırken turacı
Giyinip çarşıya varırken
Kara şalvar ak işlik
Gözleri ışığı ve geceyi paylaşırır
Kaşları onuru ve sevdayı
Adamın su gibi akanıdır Maraşlı.

Gülten AKIN
(Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı'ndan)

Maraş Şehrinin İSTİKLÂL MADALYASI Beratı

متنی ایسبو ورقه مهرهده محرز بولان 66 نوسرولو قنون موجینجه وبرله جک اولان

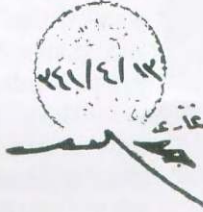
استقلال مدالیهسی ونیقسی

نور
۱۹۹۶

دزطولانی

تورکیه بویوک ملت مجلسک ۱۹۹۶/۱۱/۱۱ تاریخنده وقوع بولان ۱۱ نجی اجتماع
سنسی ۱۱ نجی اجتماعک بر نجی جلسهنده زبرده هویتی محرز
مهرهده شهرنه بر قطعه زورق شریدل استقلال مدالیهسی ورلشدر.

استقلال مدالیهسی آلان ذاتک هویتی

دزطولانی

Metni işbu varaka zahrında muharrer bulunan 66 numaralı kanun mucibince verilecek olan
İSTİKLÂL MADALYASI

Numara
2626

vesikası

..... den dolayı
Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5/4/341 tarihinde vuku bulan 2 nci içtima senesi 94 ncü içti-
mamın birinci celsesinde zirde hüviyeti muharrer Maraş şehrine bir kut'a kırmızı şeritli İstik-
lâl Madalyası verilmiştir.

İstiklâl Madalyasını alan zatın hüviyeti
MARAS ŞEHİRİ

Resmî Mühür
13/4/341
Gazi M. Kemâl
İmza

31 EKİM 1919

Uyuyan çocuklar uyandı
Uyandı Ahır Dağları
İçindeki su uyandı
Fransız uyandı, Ermeni uyandı
Çakmakçı Said uyandı
Uyandı Nasır oğlu Mehemmet
Kanlı cumaya cumaya

Bir Ermeni, anasına sövdü bir Türk'ün
Dövdüler hükümet önünde nöbetçiyi
Kara suratlarının ortasında
Ak dişleriyle
Cezayirli askerler
Ve üçer beşer Fransız erleri
Cakayla sokaklarda gezdiler

Çarşıda
Yağ küleklerine
Pekmez küleklerine
Alışkanlıkla
Kapak ve çember yapmaya koyuldular
Göksunlu, Elbistanlı külekçiler
Oysa, bir teki bile satılmadı

Yün heybeler ve beyaz çuvallar dokundu
-alışkanlıkla

Oysa
Bir teki bile satılmadı

Maraş sabırlı ve sessiz bekledi
Uzunluk Caddesi'nde gün akşama döndü
İndirdi çarşılar kepenklerini
Şen ezgiler, mutlu kahkahalarla
Açılan Ermeni evlerine karşı
Bir top kara kumaş oldu
Dürüldü kendi üstüne
Türk mahalleleri

Kara yaz içinde dönüyordu işinden
Nasır oğlu Mehemmet
Şeyhadil'de Ermeniler çevirdi
Suçu yokken vurup öldürdüler
Kana, çamura bulandı
Elindekiler
Maraş ilk şehidini verdi.

Uzunoluk Hamamı'ndan çıkan kadınlar
Al yanaklarını peçelerine saklamıştılar
Ürkek, hızlı adımlarla geçerken meydanı
Korktuklarına uğradılar
Ansızın bir gâvur sürüsü
-Burası Fransız kenti
Açın, açmalısınız yüzlerinizi
Diyerek
Peçelerine el attı
Tepindi çığlıklar, kahkahalarla
Küfretti.
"Doğru yoluna git!" dedi Maraşlı
"Doğru yoluna git, yoksa..." dedi
Çakmakçı Said
El attılar silahlarına
Akşam iki yaralı çıkardı dereden
İngiliz devriyeleri
Biri Çakmakçı Said

Sütçü İmam ufacık dükkânında
Duydu kadınların haykırışını
Said'in vurulduğunu gördü
Yumuşak adamdır Sütçü İmam
Karıncaya basmaz düşünde
Ama koymaz hayın düşman
Sataşır bacısına, kardaşını vurur

Gün şimdi öfkenin günüdür
Karadağ tabancasının günüdür
Kapar silahını Maraş şahanı
Said'i vurana boşaltır

Bu halk şahanını ele mi verir
Konuk alır bağ evleri
Konuk alır yüce dağlar
Cancık Mağarası, Bertiz Yaylası
Çeteler, savaşçılar

Kış, boran olsun isterse
Yüreğin yangını elverir
Hey Tanrım, der Sütçü İmam
Göster Kurtuluş'u, canımı al
Kaçar, kovalanır, yine kaçar
Çok iş görür Karadağ tabancası
Yaşar Kurtuluş'u
Ölümü Cumhuriyetin duyurulduğu gündür.

Gülten AKIN
(Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı'nından)

Sütçü İmam Kurtuluş Anıtı

12 ŞUBAT 1920

Maraş'ın Kurtuluş günü
Nasıl ildir Kurtuluş Savaşımız
Nasıl örnektir ezilen uluslara
Maraş ilk destandır Kurtuluş Savaşı'nda
İlk gazidir.
Onunçün bizim ilk yazdığımız destan
Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı'dır
Maraş kurtuldu
Duruldu Ökkeş'in kabaran yüreği
Açlığını, yorgunluğunu duydu
Soğuğu, uykusuzluğu duydu
Bir gün bir gece uyudu
Sonra kalktı davul zurna
Halaya durdu.

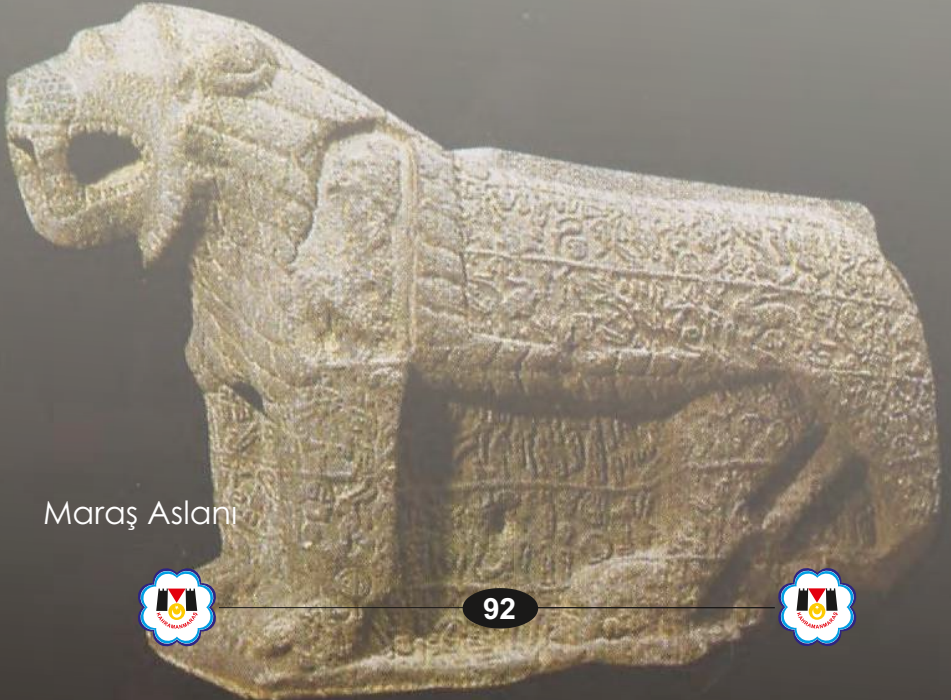
Köye döndüğünde Ökkeş
Söz sözü açtığında
Anlattı yaşadıklarını
Ve ekledi:
-Asıl sonrasını dinleyin kardaşlar
Kapılacak nemler vardır
İşler vardır bellenecek
Bir kez yenilmeyle gider mi düşman
Döner gelir, yine gelir, yıllar sonra gelir
Dostluk suları yürütülür aramızdan
Kıya görmüşlere yardım
Yıkılan yerleri onarma
Ve bütün benzerleri gibi dünyada
Dost elini uzatınca
Başını alırlar.
Vermedi elini Maraşlı
Eksik olsun dedi senin dostluğun
İkinci geldiğinde
Al yardımını başına çal.

Durun burasında kardaşlar
Kapılacak nemler vardır
Yollar vardır bellenecek
Maraşlı, elini vermemesiyle
Silahını bırakmadı
Yetiştii komşuların yardımına
Antep, Huruniye, Osmaniye, Adana
Savaşa yeter demedi.
“Ya İstiklâl, ya ölüm!”
Bütündedir gerçek kurtuluş çünkü
Ancak kurtulduğunda bütün vatan
Bırdattık silahımızı.”

Gülten AKIN

(Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı, TDK Yayınları, 1972)

Maraş Aslanı

MARAŞLIM BENİM

12 Şubat ruhunu taşıyanlara

Yazdırdın tarihe silinmez adın
Yiğitçe can verdin Maraşlım benim.
Yaşat dünkü ruhu "Kahraman" oldun
Dünyaya ün verdin Maraşlım benim.

İşgalle çatıldı, "ede"nin kaşısı
Secdenin gayrında eğilmez başısı
"Bir an önce terk et; terk et Maraş'ı"
Düşmana gün verdin Maraşlım benim.

Sıktığın kurşunla diktin çeşmeni
Bekleriz aynıyla coşup, taşmanı
Kazmayla, kürekle kovdun düşmanı
Dâvâna yön verdin Maraşlım benim.

Namaz esaretle kılınmaz diye
İmam Rıdvan Hoca Cuma'dan caya
Tevhit nidasıyla oynasın kaya
İmanla kan verdin Maraşlım benim.

Ermeni sevinçten çalıyor lili
Sakın ha unutmaz Abdal Halil'i
Doldursa altınla, çalmaz davulu
Birine bin verdin Maraşlım benim.

Virjini, Andre'yle dans etmez niçin?
Kaleden bayrağı indirtmek için
Sen; yerle bir ettin Ermeni tâcın
Sultaya son verdin Maraşlım benim.

Toplanmış bir sürü kefere, dehri
Ölümlerle birlikte saçıyor zehri
Sürdün Fransız'ı kurtardın şehri
Târihe şan verdin Maraşlım benim.!!!

Hanifi KARA

L

Yemeniye (kelik), yoğurda (katık)
Bulgur pilavına (aş) derler bizde
Genç horoza (celfin), pilice (ferik)
Kümesine yollarken (kişş) derler bizde.

Ü

Büyük satır(bakraş), küçükse (sitil)
Kerpiç duvardaki hatıla (katil)
Tohumlara (bider), fidana (çitil)
Büyük leğenlere (teş) derler bizde.

G

Kocamana (iri), ibriğe (güğüm)
Dünür (isteyici), ilmekse (tüğüm)
Rüşvete (bartıl) der, şiire (deyim)
Rüya âlemine (düş) derler bizde.

A

Mirascıya (hısım), taksime (paylaş)
Huysuzlara (vetsiz), akrana (taydaş)
Hanıma (küldöken), flörte (oynaş)
Mendil sallamazlar (hişş) derler bizde

T

Az önce (debiyak), demine (bayak)
Kurnazlara (koddos), kibara (kıyak)
Çukur taşa (gağlık), dağlara (koyak)
Yaz bahar eyyamı hoş derler bizde.

Ç

Bir dakika (biti), döven ise (gem)
Kız kardeşe bacım, ağabey (edem)
Güzel olmuşa (peh), ilaçlara (em)
Su veren toprağa (leş) derler bizde.

E

Vereme (inceağrı) öksürüğe (çor)
Merdivene (süllüm) konuşmaya (şor)
Meyilliyeye (yörep), acemiye (tor)
Bir kısım peynire (keş) derler bizde

Âşık (deyişetçi), buyur ise (ne)
Peki demek için kısa yoldur (he)
Kenarı oyalı baş örtüsüne
Bazan (bürük) bazan (şeş) derler bizde

İhtimal (ellâham) hatırla (taman)
Biberli salçanın lakabı (çaman)
Gömlek için (yelek) külota (tuman)
Söyledikçe **VASFİ** çoş derler bizde.

Hayati Vasfi TAŞYÜREK

KAHRAMANMARAŞ

Vatan, bayrak, iman, namus uğruna
Şahlanan aslandır Kahramanmaraş
Düşman orduları girdi bağrına
Kahreden tufandır Kahramanmaraş

Kimse yan bakamaz hürriyetine
Toz kondurmamıştır haysiyetine
Fatihler mi gerek TÜRK milletine
Valide Sultan'dır Kahramanmaraş

Madalyalı şehir dünyada birdir
İçi dışı aynı sözünde erdir
Koç yağidin harman olduğu yerdir
Mertliğe vatandır Kahramanmaraş

İndiremez taştır bayrak kalede
Bir Sütçü İmam var her ailede
Eli, dili olmaz şikede hilede
Türk'tür, Müslümandır Kahramanmaraş

Boyun eğmez göğsün gerer kurşuna
Kapalıdır ufku yaban kuşuna
Bir devleti yendi yalnız başına
Gerçek kahramandır Kahramanmaraş

Açtı, silahsızdı, azmi bitmedi
Maddenin manaya gücü yetmedi
Yuvasını yaktı teslim etmedi
Can içinde candır Kahramanmaraş

Altın harfle yazdı tarih adını
Bozamaz bölücü, ağız tadını
Savaşta askerdir kızı kadını
Barışta ceylandır Kahramanmaraş

Hayati Vasfi TAŞYÜREK

KAHRAMANMARAŞ'TA KURTULUŞ FESTİVALİ

Er meydanı kuruldu Köroğlu'ndan çalmalı
Gerçek pehlivan olan dalmalı, kaldırmalı
Maraşlıdan öğrendi bütün dünya çangalı

Kurtuluştta en önde, yiğitlikte baştadır
Güneyin Kırkpınar'ı Kahramanmaraş'tadır

Ovasında yetişir beyaz altının hası
Yükseğinde yaylanın hayat veren havası
Her köşesi bir cennet sanki ceylan yuvası

Kurtuluştta en önde, yiğitlikte baştadır
Güneyin Kırkpınar'ı Kahramanmaraş'tadır

Ulu Camide tarih, gül ağacından minber
Manevi ikliminde Yaşar Ökkaş'la Ejder
Şükür her güzelliği bu ile vermiş kader

Kurtuluştta en önde, yiğitlikte baştadır
Güneyin Kırkpınar'ı Kahramanmaraş'tadır

Kaplıcaları vardır dertlere derman verir
Halep göstereniyle göklere ferman verir
Bayrağına âşıktır, namusuna can verir

Kurtuluştta en önde yiğitlikte baştadır
Güneyin Kırkpınar'ı Kahramanmaraş'tadır

Afşin ilçesindedir yedilerin yatağı
Bugün pirinç ambarı dünkü gölü, batağı
Ozanlar diyarıdır pehlivanlar otağı

Kurtuluştta en önde yiğitlikte baştadır
Güneyin Kırkpınar'ı Kahramanmaraş'tadır

Kabarcığı, fıstığı, sim işleri, biberi
Bakırı, dondurması meşhur ezelden beri
Osmanlı sarayında gelindir güzelleri

Kurtuluшта en önde, yiğitlikte baştağır
Güneyin Kırkpınar'ı Kahramanmaraş'tadır

Kartalkaya, Karakuz, Adatepe, Menzelet,
Kalkınmayı barajlar tamamlansın da seyret
Termik tesisleriyle aydınlandı memleket

Kurtuluшта en önde, yiğitlikte baştağır
Güneyin Kırkpınar'ı Kahramanmaraş'tadır

Ey Kahramanmaraşlı, bayramın kutlu olsun
Günün huzur içinde yarının mutlu olsun

Hayati Vasfi TAŞYÜREK

(Madalyalı Tek Şehir Kahramanmaraş, Sayı: 8, 1991)

Kahramanmaraş'ta Karakuçak Güreş Festivali

ADIM ADIM MARAŞ

*yaşamak duru bir ırmağa dalmaktır
maraş: bir şeyda rüzgar
Maraş: şiirlerde yıkanmaktadır*

güvercinler uçar
güvercinler, şehrin üzerinden
ısıklıklar savrulur koca binaların gölgesinden
yüreğimize düşer
arasa minaresini ev tutmuş
hakkerim sevdaları
esvabına şiirler sinmiş
şairler geçer bu şehirden

firari vakitlerde yaşamak
sokak sokaktır hancı da olsun
taşhan'da durur zaman
geçip gideni saysan
ahiretlik hatırdır ninemin oyasında
düğüm düğüm kalan
haydi, gün doğdu avluya
vakit tamam
götür beni kapısına mahallemin
o'dur avuçlarında çocukluğumu saklayan

hayatın kocaman avlusunda
parktan, kırdan, sokaktan
akşam dağılır şehrin mora çalan dudaklarından
gurbet uykuları uyur şehre hasret gözler
süzülür telli duvaklı aksu
maraş'ın yağmur değmiş yanaklarından

kuşlar baharı fısıldar kulaklarıma
nefesimi sıvazlar şekerli'de nisan
leylak kokar, hanımeli kokar bu şehirde
hecelerin ayazında her lisan
nereye yürüsem
aşkı hıçkırır serkeş yollar
dosta susamış gibidir
sarılmaktan yorgun kollar

Boğazkesen' den aşağı
akın akın ilerler kalabalıklar
kaleden çıkarken şehir
divânedir yalnızlıklar
gümüş bir aynadır ki bu şehir
ellerimizde tuttuğumuz
kederi avutan hüner değil mi
kelimelerde unuttuğumuz?

divanlı 'da iki vakit arasındır hasretliğin türküsü
vakur minare saçaklarında
baharı bekler hacı leyleklerin örgüsü
bu şehirde vakit
bir eski gramofondur kendi yüreğine kıvrılan
tel tel dağılır da renkler
taze bir pembeliktir yüzlerde kalan

yaşamak ateş nehrine dalmaktır
maraş: bir şeyda rüzgar
maraş: sevdıyla yanmaktır

içindedir gurbeti, sılası içindedir
alın götürün kapalıçarşı'ya gönlümü
bir mendillik hasret alayım
taş kemerli dükkandan
bir de kesilmiş pazen üstünde
baygın bakan bir lale, komşu tezgahtan

kanlıdere yokuşuna yorgun düşer gölgem
üzerimde maraş basması entari
ayaklarımda gül şefteli yemeni
âh, bu şehrin ayva kokar elleri
benimse maraş sevdam
bayramlıklar gibi yeni

ulu camii' de sabah namazı
çınar tepelerinde başlar kuşların sazı
zaman bir gül bırakır gibi şafağa
bırakır bir kırmızı sızı
koklarken nefesi gül olur şehrin
yoklarken sinesi ateş
desem ki insanına eş maraş'ın, insanına eş

vakit gelir
mahalleye yayılır firik kokusu
şaptalar,çığlar damlarda
bir başkadır bu mevsim
maraş'ın tazelenmiş dokusu
kadınlar koşar damlara
bir gece vakti çiğ başlarında
elden ele verilir topaçlar
kalır mı uyku korkusu

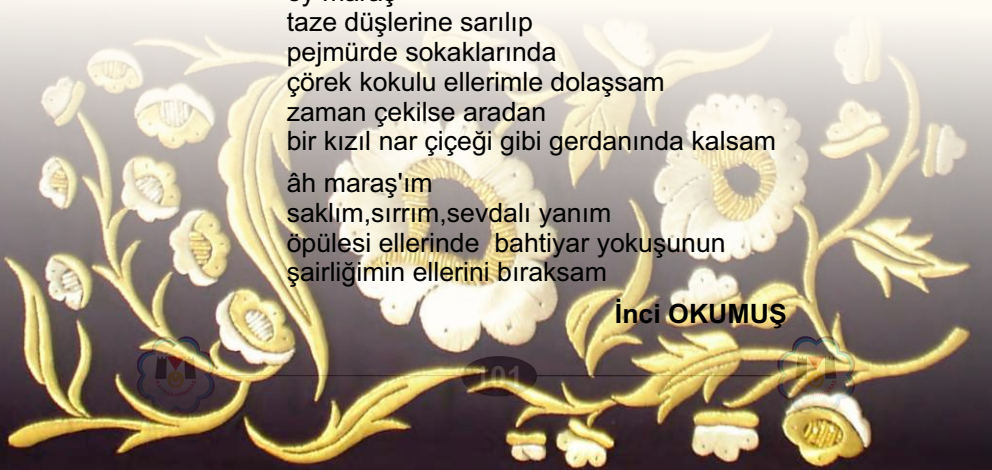
Hangi bağdan dizildi bu gün
bilmem hangi şıra süzüldü yüreğime
mahrabaşı kokar, azezi kokar
kabarık kokar çocukların yanakları
canım mı istedi ne?
şiiir bile gelirken hetif hetif
toplar duaları annemin dilinden düşen
şükürlü lâm elif

nar yanaklı,yeşil fistanlı bağlar
âh ,sırtında orkide taşıyan dağlar
andırır beyaz duvağını bir gelinin
kokusu gelir kozludere'den
ceviz kınası ellerinin

maraş'tan haber sorar geçen kuşlar bile
"ballı meyân" sesi bozar
kubbelerde sessizliği
yüreklerde demlenir
"zeynebim" diyen maraş türküleri
dolar sineye nemli gözler gibi

ey maraş
taze düşlerine sarılıp
pejmürde sokaklarında
çörek kokulu ellerimle dolaşsam
zaman çekilse aradan
bir kızıl nar çiçeği gibi gerdanında kalsam
âh maraş'ım
saklım,sırrım,sevdalı yanım
öpülesi ellerinde bahtiyar yokuşunun
şairliğimin ellerini bıraksam

İnci OKUMUŞ

MARAŞLAMA

İnce sızı hak mı soylu geline?
Türküyle dirilir, böyle biline.
Tezene değende, sazın teline,
Meyrik'in ardından yandıgım Maraş.

Kahraman sıfatı almakta haklı.
Yurda göz dikenin var mıdır akılı?
Simli bohçalarda al bayrak saklı.
Atadan yadigâr sandığım Maraş.

Sütçü İmam ile Çakmakçı Sait;
Bu yürek, bu sevda sizlere ait.
Sanmayın sadece şubat müsait.
Bir değil bin kere andığım Maraş

Dört mevsim içinde şifa sayarım.
Hanemde bereket, safa sayarım.
Dondurma denilse seni duyarım.
Bir katre tadınca onduğum Maraş.

Bahar gelsin Tekir; yârime benzer.
Başkonuş Yaylası İrem'e benzer
Seni seven var ya, Kereme benzer.
Yüreğim bir bütün sunduğum Maraş

Ulu Cami'de canlar duaya duran.
Taş Medrese, kale, ecdadı soran.
Kılıç kalkan şavkı, bu aya vuran
Tarihin çarkında döndüğüm Maraş

Tarhanayı sabahtan damlara serdik.
Bir avuç bibere emekler verdik.
Lezzetin sırrına biz sende erdik.
Sofradan sofraya konduğum Maraş

Burmasından taktım yârin koluna
Ceviz sandık içi, çeyiz buluna.
Canım kurban olsun senin yoluna;
Sevgi deryasında yunduğum Maraş

Ben var ya bu akılı, bir sana yordum
Yiğidim aslanım, kahraman yurdum
Yanan ışıklarda hep seni sordum.
Kara geceleri yendiğim Maraş

Madalyan yetiyor; güneş arama.
Bulamazsın sana; bir eş arama.
Hasretinden başka ateş arama
Gurbetin içinde sindiğim Maraş

İbrahim ŞAŞMA

Mehmetbey Köyü çevresi

Baskonus Yaylası

KOŞMA

Kalk gidelim atım harap haneden
Kismetimiz versin Mevlâm yaradan
Eğrikol'da yem yedirem atıma
Gece Eğrikol'da yatalım atım.

Atıma bineyim edeyim sökün
Sağına soluna hamayıl takım
Ağyar ırak derler Kefendiz yakın
Gece Kefendiz'de yatalım atım

At ile Kırım'ı aştıktan geri
Dizgini boynuna düştükten geri
Aksu'yun köprüsün geçtikten geri
Bu gece Maraş'ta yatalım atım

Maraş'tan ötesi uzak bir yoldur
Tatar Deresi'nde dizgini kaldır
Öğle namazını Göksun'da kıldır
Bu gece Göksun'da yatalım atım.

Eyi derler Elbistan'ın ovasın
Yaz getirir ılık ılık havasın
Koca Binboğa'da şahin yuvasın
Gece Binboğa'da yatalım atım

Atım Öğrek'te dokudam çulunu
Üç güzele ördüreyim palanı
Som gümüşten döktüreyim nalını
Bu gece Öğrek'te yatalım atım

Karac'oğlan der ki yârin yâr ise
Ağyar ile muhabbeti yoğ ise
Atım sende küheylanlık var ise
Gece yâr koynunda yatalım atım.

Karac'oğlan

Ceyhan Nehri ve gün batımı

KOŞMA

**Dinleyin ağalar, size söyleyim
Arş u Kürsü gider yolun var dağlar
Kar-ardıçlı, kamalaklı yüceler
Selvili, söğütlü yerin var dağlar**

**Ahır Dağı'ndan gör Maraş bağıını
Engizek'te derler ilin çoğunu
Bayra'dan, Bertiz'den Konur Dağı'nı
Göksun güzel derler ilin var dağlar**

**Gün doğanda Gündüzlü'nün başına
Ak Dağ derler duman çöker başına
Göğdeli'de sümbüllünün peşine
Kabak Tepe derler, şarın var dağlar.**

**Karacaoğlan der de: Bitirdim çağı
O yüce Binboğa, Bolkar'ın dengi
Soğanlı yücresi koca Bey Dağı
Erciyes ulumuz, pirin var dağlar.**

Karacaoğlan

Tahir Kutsi, Karacaoğlan, İst. 1975)

Şiirlerle Kahramanmaraş

Kahramanmaraş'tan bir görünüm

MARAŞLI

Türk Milleti esir olamaz deyip,
Zillet zincirini kırdı Maraşlı
Yediden yetmişe kefenin giyip.
Düşmanı bağrından vurdu Maraşlı.

Siper edip canın kutsal vatana.
Sırt sırta çarpıştı oğulla ana,
Düşmedi zaferden asla gümana,
Eğilmeden dimdik durdu Maraşlı.

Baltayla, darhayla, dolma tüfekte,
Çelikler savaştı kemikle etle
Toprağın sulayan her şahadetle,
Hak yolunda düğün kurdu Maraşlı.

Yetmişlik ihtiyar Sütçü İmam'la
Sarıldı silaha yüce imanla
Boğdu düşmanını kanla, dumanla,
Vermedi yabana yurdu Maraşlı.

İngiliz, Fransız, Yerli Ermeni,
Yenemedi billâh Senem Ayşe'mi
Çuhadar on yedi yaşında yeni
Çetesi yenilmez ordu Maraşlı.

Yıldırдың düşmanı sen Toğuz atam,
Karakız, Evliya, Doktor Mustafa'm
Her ferdin kahraman hangisin sayam,
Bu mukeddes ateş kordu Maraşlı.

Karaozan der ki, bahçe ve bağın,
Kan ile yoğruldu cümle toprağın,
Kalasına dikip şanlı bayrağın,
Kahramanca hesap sordu Maraşlı.

KARAOZAN
(Eshabil KARADEMİR)

Kültür Anıtı

İLK ZAFER MÜJDESİN VERDİĞİ GÜNDÜR...

Tarihler içinde, on iki şubat
Maraş'ın zafere erdiği gündür...
Küstah Fransız'ı koymayıp rahat
İlk zafer müjdesin verdiği gündür...

Haber saldı, köy, kasaba her yana,
El basıldı sancak, bayrak, Kur'an'a,
Gâvurun kurşunu geçmez adama
Diyerek savaşa durduğu gündür...

Haykırışı, titretirken her yeri.
İleri fırlayıp, bakmayıp geri,
Mitralyoza karşı, çekip hançeri,
Düşmanın bağrından vurduğu gündür...

Ölmek var da, dönmek yoktur bu yolda
Şehitlik en yüksek rütbedir kulda
Yediden yetmiş bir birlik hâlde
Hak yolunda düğün kurduğu gündür...

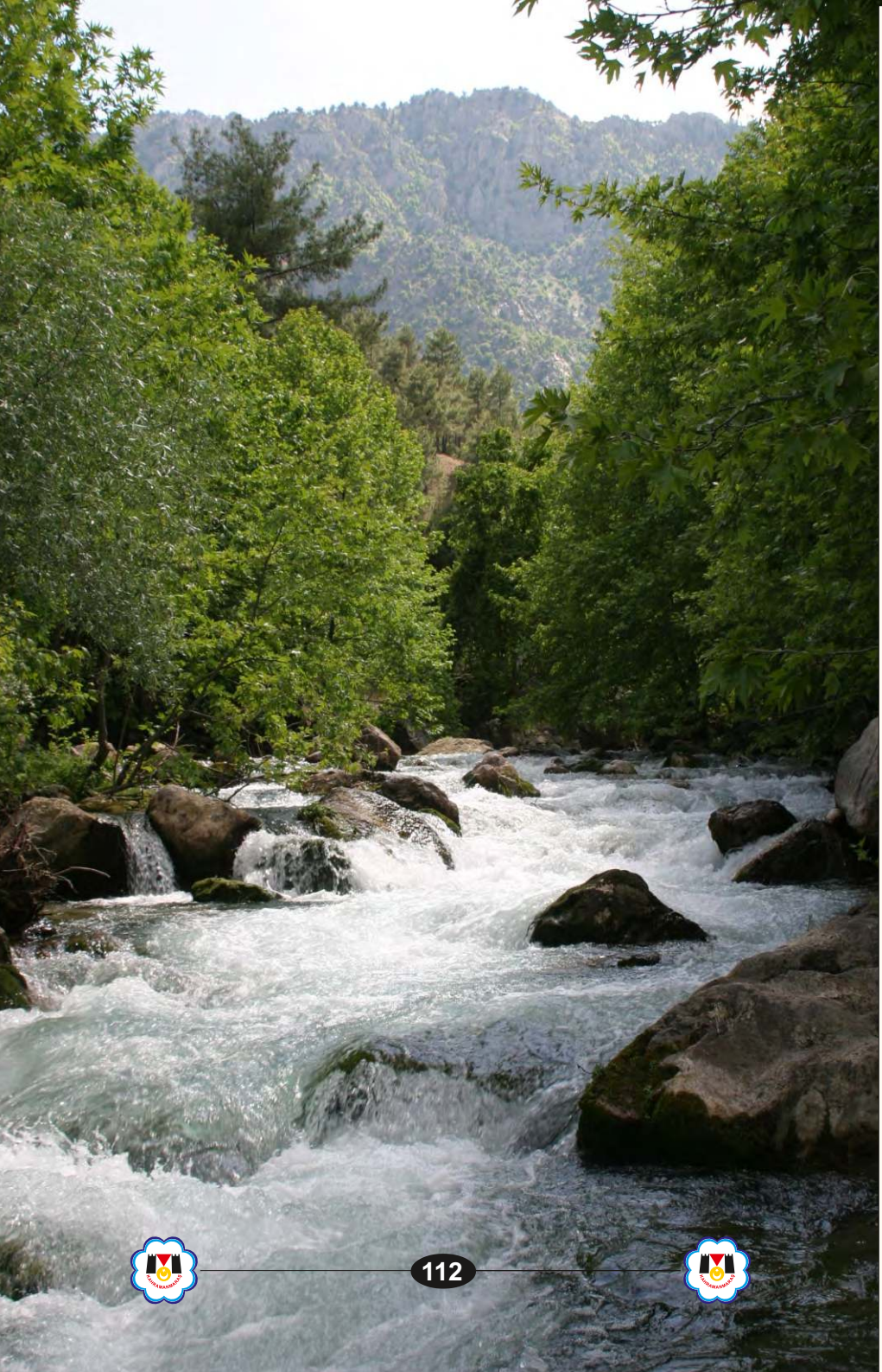
Toprak, karış karış doyarken kana
Melekler selâmda, düşer her cana,
Sivas'taki, koca Başkumandan'a
En güzel haberin vardığı gündür...

Çeteler kınından kılına çekip,
Çivi başlarından, mermiler döküp,
Koca bir devletin döşüne çöküp,
Burnunu yerlere sürdüğü gündür...

KARAOZAN; zamanıdır coşmanın
Destanlar yarattı döktüğün kanın
Kahramanmaraşlı mağrur düşmanın
Bugün defterini dürdüğü gündür

KARAOZAN
(Eshabil KARADEMİR)

NASIL ANLATIRIM SENİ MARAŞ'IM

Akdeniz'in mümbit topraklarında şiir kokan bir incisin
Ölümsüz sayfalarda "Arslanlar Şehri" bilinirsin
Her adımda Selçukludan Osmanlıya izler taşırsın
Hiç çizilmemiş resim, söylenmemiş türküsün edeler şehri
Nasıl anlatırım SENİ

Güzergâhtın Yavuz'a gösterdin güneş gibi yüreğini
Süsledin yıllarca inceden inceye Osmanlı Sarayını
Her an ölümü bekleyen Fransız'a dar ettin sokağını
On iki Şubat'ın bir mutluluk düğünüdür destanlar şehri
Nasıl anlatırım SENİ

Karanlık gecelere dolunay gibi doğan Sütçü İmam'ı
Gönül ikliminde paslanmış kalplerin kilidini açan Rıdvan Hoca'yı
Kurtuluş Destanlarını yeniden besteleyen Senem Ayşe'yi
Davulcu Halil Ağa'yı, Millîş Nuri'yi, Aslan Bey'i
Nasıl anlatırım Maraş'ım

Kurak gönüllere sağanak sağanak sabır yağan yedi uyurları
Işıksız ruhları aydınlatıp meşale olan Malik Ejderleri
Saf yüreklerin unutulmaz aşkı Merik türkülerini
Sesi ve sazıyla kara sevdalı yürekleri yakan Karacaoğlanları
Yedi güzel adamı, Dolunay'ı, Edik'i
Nasıl anlatırım Maraş'ım

En görkemli yerden sımsıkı kucaklamışsın kahraman şehri
Her taşında buram buram tarih kokar her yeri
Burçlarında ılgın ılgın esen garbi yelinin bilinmez kadri
Ulu Cami'yle Leyla ile Mecnun öteden beri
Şehitlerin şahidi, özgürlüğün bekçisi kaleyi
Nasıl anlatırım Maraş'ım

Seni hatırlatan dövme dondurmanın benzeri yoktur cihanda
Kırmızı biberin gözü yaşlı gelindir sofrada
Sofraların sultanı, meşhur Bertiz üzümün tadı damağımızda
Sohbetlerin vazgeçilmez katığı tarhana olduğunu
Nasıl anlatırım Maraş'ım

Bir türkü söyler ufukta güneşi ağlatan Başkonuş Yaylası
Maraşlıya bir ateş düşünce bitmez Yavşan sevdası
Ahır Dağı'nda söylenir efkârlı gecelerin uzun havası
Bir parça sevda yüklü Menzeletle Ali Kayası
Ilca'yı, Döngel'i, Yeşilgözü, Fırız'ı
Nasıl anlatırım Maraş'ım

Nasırlaşmış ellerde sanat bulan yemeniyi
El ve göz nurunu gönlümüze yansıtan oymayı
Ruhun zenginliğini sabra dönüştüren burmayı
Her kızınilmekilmek aşkını yansıtan sim-sırmayı
Ökkeş'in her çekicinde hatıra saklayan bakırını
Nasıl anlatırım Maraş'ım

Hayallerimin şehri âşığım, hasretim, muhtacım sana
Gönüllere gonca gonca gül açarsın,
mutluluk getirirsin insana
Bin bir gece masalları gibisin sığıdıramadım şiirlere
Esrarlı kanatlarını açan tek madalyalı bu şehri
Nasıl anlatırım Maraş'ım

Şairler şehri
Yetmedi kelimelerim
Anlatamadım seni

Nasıl anlatırım SENİ

Mahmut GÜVEN

MARAŞ'TA GEZİ

Karacaoğlan gibi düşüp yollara
Şu Maraş ilini gezek seninle
Mevla'mın ihsanı neymiş kullara
Defter açıp bir bir yazak seninle

Andırın'da Meryem Çil'e varalım
Geben Ovası'nda turaç vuralım
Çadırları yol üstünde kuralım
Yörük divanını kurak seninle

Göksun'a varınca üç gün kalmalı
Çerkez beylerine haber salmalı
Soframızı güzel kızlar kurmalı
Şeyh Şamil nicedir sorak seninle

Afşin'e özel bir haberci çıksın
Ashab-ı Kehf'den de izin alınsın
Mağara önünde kandiller yansın
Yatsıyı meşitte kılak seninle

Elbistan'ı çiçek çiçek süsleyin
Ovasını Ceyhan ile besleyin
Cela içmesinden bir tas isteyin
Çamır banyosunda yunak seninle

Engizek'in doruğunda eğlenek
Kıl çadırın gölgesinde dinlenek
Bir ikinci vakti Bertiz'e inek
Cerit'te Boylu'da yatak seninle

Aksu'nun gözünden bir su içelim
Zor da olsa Elele'ye geçelim
Pazarcık'ın ekinini biçelim
Sonra da pamuğa girek seninle

Narlı'da gel biraz mola verelim
Türkoğlu'nda hâl ve hatır soralım
Gumaşır Gölü'nde nergiz derelim
Merkez ilçesine dönek seninle

Kahramanmaraş'tır ilimiz bizim
Damları uğurur yelimiz bizim
Namerde bükülmez belimiz bizim
Yeterki beraber olak seninle

Söğüt'te Osman'dım, Bursa'da Orhan
Altay Dağlarından fışkıran Turan
İstanbul'da ise çağ açan Sultan
Meclis'i Maraş'ta kurak seninle

Büyük bayramım var şubatta benim
Madalya takılan bayrak da benim
Kahraman yazılı berat da benim
Gel, bugün eğlenip gülek seninle

Oğuz'un, Yavuz'un yiğit nesliyim
Yunus Emre gibi aşkla besliyim
Tek yürek, tek bilek ve tek sesliyim
DOSTOZAN dost nice görek seninle

M.Hanifi SARIYILDIZ
(Maraşca ve Kar)

BİR DESTAN Kİ

Bir bayrak bu kadar mânâlı olur
Türk'ün imanının sembolüdür bu.
Bugün davul bile bir başka vurur
Hainin, zalimin son günüdür bu.

İnanç ve imandır şahlanan bugün
Maddenin bağına saplandı süngün
Her evde bayram var, her evde düğün
Allah'tan hediye, bir ihsandır bu.

Genci, ihtiyarı hepsi kahraman
Bayrakla birleşti surlardan iman
Vatandı gönlünde, can ile canan
Kan ile yazılan bir destandır bu.

Öyle bir destan ki tarih gıptada
Maraşlı bugün de erdi murada
Hakkındır, gururla yüksel surlarda
Mazlum milletlere bir emsaldır bu.

Haine, nanköre, zalime darbe
Dünya, şahit değil böyle bir harbe
Örnek bir dersti bu, medenî garbe (!)
Tekniğin, topyekün hüsrandır bu

Şimdi gururla bu destan okunur
Satır satır yeni baştan okunur
Heyecanla DOSTOZAN'dan okunur
Mazlum milletlere gülistandır bu.

M.Hanifi SARIYILDIZ
(Maraşca ve Kar)

Kahramanmaraş tarhanası firiği

MARAŞ'IM MARAŞLIYIM BEN

Bu şehrin hastası, delisiyim ben
Mehmet'i, Ali'si, Veli'siyim ben
Gez, adım başı sor, kime istersen
Yediden yetmişe kölesiyim ben

Dondurması olur il il gezerim
Ay yıldızlı kuştan sorun haberim
Tarhanayım, bazen acı biberim
Dağlara, taşlara seriliyim ben

Bertiz'de üzümüm marhabaşıyım
Fakir sofrasında bulgur aşuyım
Hamamında sıcak göbek taşıyım
Kazma'yım, Kandil'im, İncebel'im ben

Gafarlı, Göllü'de gün pekmeziyim
Nacarlı, Ceritli, Heleteliyim
Erkenez çayında yağmur seliyim
Yazın ılık ılık esen yelim ben.

Ahır Dağları'nda savrulan kar'ım
Başkonuş, Yavşan'da ava çıkarım
Kılavuzlu'da, Sır'da kandil yakarım
Aşk ile dönen bir pervaneyim ben

Aksu'da kaynarım, Fırınız'da çağlar
Dört yanım yemyeşil ormanlı dağlar
Yamaçları süsler bahçeler bağlar
Soğuk pınarların menbasıyım ben

Süleymanlı, Tekir-Döngel Mağrası
Ballı Deli Höbek, Şahin Kayası
Gölün ortasında Ali Kayası
Kürtül, Bulutoğlu, Kavlaklıyım ben

Dereboğazı ve Fatmalı, Hartlap
Sır'da dans ediyor sularda mehtap
Ne güzel, ne şirin yaratmış ya Rab
Bu müthiş doğanın hayranıyım ben

Andırın'da andız tespih dizerim
At üstünde kale kale gezerim
Meryem Çil'de bulmacayı çözerim
Kayada yontulmuş benleriyim ben

Engizek, Nurhak'ta halka siperim
Bir kum taşı için, serden geçerim
Tetikte bekleyen eli öperim
Fatih'in övülen askeriyim ben.

Cela'da çamurlu suda çimerim
Kana kana acı sudan içerim
Kertmen üstü Ilıca'ya geçerim
Onulmaz dertlerin dermaniyim ben.

Göksun, Elbistan'da başpehlivanım
Afşin'in Termik'te tüten dumanım
Benim iki gözüm, vatanım, canım
Her nerede olursan seninleyim ben.

Pazarcık, Türkoğlu can damarımdır
Kahraman, sıfatım ve ilk adımdır
Sütçü İmam ise, şeref şanımdır
Madalyalı şehir; Maraşlıyım ben

Bir yerde aşiret, bir yerde göçer
Pamukta elyafım, pancarda şeker
Ayrılık ekenler felaket biçer
Doğrunun, mertliğün emsaliyim ben.

Köyüyüm, yoluyum, dağı, bağıyım
Şehit askerimin postal bağıyım
Sevda sarhoşuyum ama ayığım
Türk'ün kökü, özü, halisiyim ben.

DOSTOZAN, bu sevda yazmakla bitmez
Kalemler dirense, mürekkep yetmez
Ölünceye kadar seni terk etmez
Emin ol, alınının yazısıyım ben

M.Hanifi SARIYILDIZ
(Maraşca ve Kar)

MARAŞLI

Yılmamıştır gözümüz
Çok temizdir özümüz
Gerçek olur sözümüz
Bize Maraşlı derler

Sırtımızda abamız
Elimizde yabamız
Yükselmektir çabamız
Bize Maraşlı derler

Uygarlıktır yolumuz
Çeliktendir kolumuz
Kurşun olur dolumuz
Bize Maraşlı derler

Cephelere koşarız
Tüfek elde coşarız
Yüce dağlar aşarız
Bize Maraşlı derler

Kahramandır erimiz
Tufan olur selimiz
Çok ağırdır elimiz
Bize Maraşlı derler

Köprü kurar geçeriz
Düşmanları seçeriz
Tırpan alır biçeriz
Bize Maraşlı derler.

Rıdvan BAĞRIAÇIK

(Modern Koşmalar ve Çocuk Şiirleri, K.Maraş,
Haziran 2000)

Kahramanmaraş evi

GÜNEŞ KEKRE BİR AYVA
VEYAMARAŞ'TA SONBAHAR

Hep böyle olur
Ne yapsam kendimi tutamam
Mecnun'dan arta kalan
Bir acı ki
Sürekli içim burkudur
Hiçbir şey yapamam

Oysa gelen sarışın bir ekimdir
Kırık bir şiir gibi baştan aşağı hüzün

Şimdi gökte ay puslu
Güneş kekre bir ayva
Zaman göç vakti

Sonbahar tenine değince
Yeryüzü soluk bir gül olur
Gri bulutlar çarşaf çarşaf
Gök kubbeye serilince
O kavruk yazlar el olur

Yağınca güz yağmurları
Bir serinlik kuşatır bahçeleri, bağları
Üşür dağlar, ovalar ve ağaçlar
Ve üşür tüm şairler, ehl-i gönül
Bir toprak kokusu ki
Boram boram doğaya yayılır
Ne ulu bir tılısmıdır
Can taşıyan tüm varlık
Bu kokuya bayılır
İnsan içindeki patikayı değiştirir
Yürür maveraya

Ben ki çok yürüdüm Fahri ile
Derdimend Dede'den Pınarbaşı'na
İçtik gazel suyunu doyasıya
Delişmen poyraz yüzümüze vura vura
Şiirler söyledik Yalnız Ardiç'a
Milcan'dan havalanan kuşlara ıslık çaldık
Kekik topladık Durnalı ve Güzlek'ten
Ağıtlar yaktık kuruyan asma yapraklarına
Bağbozumu demlenme vaktidir
Mona Roza'yı gün yüzüne çıkartma vaktidir
Bir çınarın sararmış yaprağı ki
Dalından koparak toprağa
Düşer kıvrım kıvrım
Ve binlerce hazan hışırdayarak
Süzülür yokluğa

Bu yaprak dökümünde
Nasıl bir hikmetse
Minarelerden yanık sesli salalar çoğalır
Dikkatler bu sese yoğunlaşır
Sorular büyür yumak olur
Musalla taşları ne de soğur
Bu yaprak dökümünde

Lirik bir şiir gibi uzar gider memleketimin bağları
Göllü, Kerhan, Ağyar, Gafarlı ve Kozludere
Arı kuşları Sulutarla'ya çoktan kamp kurmuştur
İncir kuşlarının kanatlarına değin yağ bağlamıştır
Kabarcıklar marhabaşılar dalında salkım saçak durur
Islak bir sabah vakti, çam gibi gözlerinize şavkı vurur
Samsa, sucuk, bastık, pestil ve pekmez
Şekersi tadından yenmez olur

Burası Ahır Dağı şehri
Mevsim son yaz
Gayrı damlardaki firikler de tarhana olur
Ve inceden inceye dizilerek kilere konur
Artık evde sobalar kurulur
Misafirlere kuru üzüm ve ravanda şerbeti ikram edilir
Sıcak sohbetlerin kıyısına bir de cevizler kırılır
Çay demlenir, muhabbet koyulaşır ve gece uzar
Söz Necip Fazıl, Karakoç ve Zarifoğlu'na varır
Mehmet Akif'in "Bülbül"ünden geçerek
Yahya Kemal'in "Rindlerin Ölümü"nde durulur

Mızrak Mağralı'da rüyanın içindeki rüyayı yorumlar
Usul usul takvim dışı zamanlara açılır ufuklar
Alır sazı eline Hıdır, der, bu gurbetim nedendir
Yemliha sanki Eshab-ı Kehf'ten bir soluktur aramızda
Nacaroğlu Meryil'in dramatik aşk öyküsünü anlatır
Zaman sonbahar oylumlu bir iklimdir şimdi

Mehmet GEMCİ

Kurtuluş Anıtı

MADALYALI BAYRAĞIM

Maraş senin yazın var
Çekilmez poyrazın var
Seni sevene karşı
Bir kız gibi nazın var

Nazlanmakta haklısın
Gönüllerde saklısın
Türkiye'de bir tane
Madalya bayraklısın

O bayrağın şan taşır
Ancak sana yaraşır
Maraş senin mertliğın
Her dillerde dolaşır

Bu Maraş'ı sevdim ben
Bilmem nedendir neden
Suyu zümrüt bahçesi
Beni hep âşık eden

Mehmet KİPER

SILAYA MEKTUP

Oturmuş kızların kilim dokuyor
Yazdığın tarihi dünya okuyor
Aldığım her nefes hasret kokuyor
Kahramanım, vatanım, canım Maraş'ım

Bayramın bugün, bilirim ama
Çıkamam, bakamam balkona dama
Bürünüp giderim derin bir gama
Kahramanım, vatanım, canım Maraş'ım

Sevinçten edeler del'olur bugün
Gönlümü okşayan yel olur bugün
Gözyaşım tutamam sel olur bugün
Kahramanım, vatanım, canım Maraş'ım

Sütçü İmam, Şehit Evliya, nice kahraman
Hayal olur canlanır gözümde bir an
Sahip çıkanın yok, derindir yaran
Kahramanım, vatanım, canım Maraş'ım

İnmesin o burçtan benim bayrağım
El ele tutuşsun solum ve sağım
Cihanı sarsın da kardeşlik ağım
Kahramanım, vatanım, canım Maraş'ım

Bağında bahçende keklığın öter
Her zerre toprağın gözümde tüter
Gün olur bu hasret belki de biter
Kahramanım, vatanım, canım Maraş'ım

Ne selamım gelir senin diye sıladan
Ne Kayabaşı, Karamanlı Aladadan
Böyle cezalandırdı belki bizi Yaradan
Kahramanım, vatanım, canım Maraş'ım

Ne vardı, doğmuşum büyüsem orda
Dağımda, taşımda olaydım hurda
Bu bayram da ecelim oldu burada
Kahramanım, vatanım, canım Maraş'ım
Mehmet SÜRÜCÜ

NEREDE

Bir türkü tutturup gezdiğim yollar
Baydemirli ineklerin nerede
Erik yolmak için çıktığım dallar
Ökkeş emmi değneklerin nerede.?

Sabahtan kalkardık horoz öttü mü
Ezan sesi okunup da bitti mi
Selbi nine sütün yoğurt tuttu mu.
Çökeleğin peynirlerin nerede.?

Kışın dam kürürdük kar çok oldu mu
Akan sular oluklara doldu mu
Topal Hasan sevdiğini aldı mı
Benli Zeynep beliklerin nerede.?

Yaz gelince yaylalara çıkardık
Bük üzümü badem ceviz toplardık
Soyunurduk derelere atlardık
Ceyhan suyu girdapların nerede.?

Davarları çimenlere salardık
Kaval çalar kar suyunda sulardık
Çam dalından kozalaklar toplardık
Alameşe ormanların nerede.?

Yemek yerdik çıkıp dama yatardık
Akıp giden yıldızlara bakardık
Bulanık sulara olta atardık
Tekir çayı balıkların nerede.?

Dağlarında tavşan keklik avlardık
Bağlarında kara üzüm toplardık
Göllere balıklama atlardık
Pınarbaşı göletlerin nerede.?

Zeytin Dağı hasretine yandığım
Tepebağı vatanımdır sandığım
Ilicada sularına yunduğum
Süleymanlı oğlakların nerede.?

Köyümüzün ne de güzel yazı var
Ela gözlü beyaz yüzlü kızı var
Eteğinde meleşirdi kuzular
Nurhak Dağı otlakların nerede.?

Yollarının yokuşu var düzü var
Yiğidinin türküsü var sazı var
Bu yerlerin tarihlerde izi var
Ashab-ül KeHF uyurların nerede.?

Şimdi çok geride kaldı o yıllar
Çiçekli bahçede meyveli dallar
Lale sümbül kokan zümrüt ovalar
Serçelerin turnaların nerede.?

Nerde ey şair hani gençliğin
Bir su gibi akıp gitti dinçliğin
Sen çocukken soğuk sular içtiğin
Çeşmelerin pınarların nerede.?

Mustafa BAŞIBÜYÜK

12 Şubat Parkı

132

BİZİM MARAŞ

Adı kahramandır madalya gurur
Kalpler bağımsızlık üstüne vurur
Bababurnu'nda düşmanı durdurur
Görün, yiğitliği bizim Maraş'ta.

Ali Sezai hocamız haber salınca
Arslan Bey gelmişti haber alınca
Maraşlı savaşta birlik olunca
Torun, dedesiyle bizim Maraş'ta.

İşgalci orduya vermedi aman
Şehrini savundu, hem de çok yaman
Çetelik semboldür, geçse de zaman
Yerin, yurt oluşu bizim Maraş'ta.

Çok acıydı Maraş'ımın düşmesi
Çetin oldu bu durumu aşması
Sütçü İmam, Uzunoluk Çeşmesi
Ar'ın, sembolüdür bizim Maraş'ta.

Adettendir bağ evine göçmesi
Derde deva Ekinözü içmesi
Kolay ordan Ilıca'ya geçmesi
Girin, kaplıcaya bizim Maraş'ta.

Maraş'ta bir söz var, pek manidardır
“Üç kapıdan sorun bir şair vardır
Beş Maraşlı varsa dergi çıkarır.”
Varın, hesap edin bizim Maraş'ta.

Necip Fazıl üstat Maraş'tan aslı
Topyekûn şairdir Karakoç nesli
Mahzûnî ustadır hem de esaslı
Derin türküleri, bizim Maraş'ta.

Ceviz sandık ile sim sırma bizde
Bakır sanatı ve sarraflık gözde
Nakış işlemenin kasmağı bezde
Yârin çeyizleri, bizim Maraş'ta.

Eshabı kehf bizde Afşin'i süsler
Ceyhan Elbistan'da ovayı besler
Berit yüce dağdır kabarır hisler
Verin sırtınızı bizim Maraş'ta.

Orkide sahlepin dondurma özü
Dondurma deyince gündemde sözü
Kırmızıbiberde Türkoğlu düzü
Görün, harmanını bizim Maraş'ta.

Ceyhan nazlı akar Çukurova'ya
Erkenez'le Aksu döner yuvaya
Balık bereketli sığmaz kovaya
Sır'ın cazibesi, bizim Maraş'ta.

Maraşlıya siyah kispet yaraşır,
Minder çayır ne bulursa güreşir
Eroğlular, Ahmet Ak'lar yetişir
Erin, harmanı var bizim Maraş'ta.

Samsa sucuk bastık, pekmezden şıra
Yoğurt ile dövme kazana gire
Tarhana yaparken sorulmaz fire
Serin, çiği dama bizim Maraş'ta.

Çukurova barak söyler ses verir
Gâvur dağı yankılanır pas verir
Düldül dağı her ozana his verir
Görün, Yavşan Dağı bizim Maraş'ta.

Hile görmez Ermeni'nin kastından
Tarihinde zulüm görmüş dostundan
Yıllar geçse olayların üstünden
Varın, siz Zeytin'e bizim Maraş'ta.

Fıtrattandır insan güzeli sever
Maraş gerçek güzel görmeğe değer
Yolunuz Maraş'a düşerse eğer
Sorun bu garibi bizim Maraş'ta.

Mustafa ZİNCİRKIRAN

MARAŞ VE DOLAYLARINDA

Dinleyin ağalar dinleyin hele
Yokuşundan çoktur Maraş'ın düzü
Kulak verin bari şu çalan tele
Dert komaz adamda gözü Maraş'ın...

Dillere destandır temiz havası
Çiftçiye güldürür, zümrüt ovası
Buradadır turaçın asıl yuvası
Firezde yayılır yozu Maraş'ın...

Selam verir koca Yavşan Düldül'e
Alıcısı pençe takar bülbüle
Düzen verir güzelleri zülfüne
Gül...gül diye güler yüzü Maraş'ın...

Göllü ile Kerhan, Gafarlı, Ağyar
Gelin şu Çağşak'ta kuralım pazar
Kozludere derler götürmez nazar
Bulanık'ta yanar közü Maraş'ın

Alim pınarıdır, şairin yurdu
Yazmıyor kalemin burada durdu
Gündeğmez'de dostlar bir sofraya kurdu
Bencileyin yumuşak özü Maraş'ın

Yalınızardıç'ı seyreder eli
Yaşını bilen yok, kaplamış beli
Veremi söktürür şol esen yeli
Hak'tan sürmelidir gözü Maraş'ın

Milcan'ın dağdır ağaran üce
Lamba gibi parlar çok zaman gece
Müsaade isterim gitmezse güce
Kolay kolay bitmez sözü Maraş'ın

Güzlek'le Turnalı, Armutpınarı,
Karagöl Durağı, Tömek Çınarı
Kazma'dan doğruca çıkak yukarı
Destana lâyıktır eli Maraş'ın

Şu Sinekkonmaz'dan çabuk geçelim
Kös'ün yaylasından mesken seçelim
Soğuktur suları tas tas içelim
Akar çağlayarak seli Maraş'ın

Yedikuyular'dan çıkalım yola
Bertiz köylerinden birinde kala
Hombur'dan şöylece dönelim yola
Misk-i amber saçar gülü Maraş'ın

Bertiz'in köyüdür altmış ikisi
Yan yana düzülü bunun yedisi
Ağbeyli, Boyalı sıra selvisi
Dalga dalga taşar gölü Maraş'ın

Baydemirliyle daldım sohbe
Masıtlı yolunda düştüm fırgate
Sarıçuhur verdi beni hayrete
Elvandan görünmez alı Maraş'ın

Başderviş'i geçip Merk'e varalım
Engizek Dağı'nda mutlak duralım
Müsaade isteyip çadır kuralım
Yaymaya pek gelmez falı Maraş'ın

Engizek'te ak yazmasın bağlamış
Nice âşıkların bağrın dağlamış
Bazı zaman gülmüş, bazı ağlamış
Gezindir bu sıra teli Maraş'ın

Mustafa ZÜLKADİROĞLU

SENEM AYŞE

-H.Ali ÖZTURAN'a-

Savaşın beşinci günü
Uçmağa vardı Ramazan
Saçaklardan buz sarkıyor
Bütün şehir toz duman
Savaşın beşinci günü
Uçmağa vardı Ramazan

Duraklı'da
Ahşap bir evin ahırında
Toplandılar
Çocuklar-kızlar
Kadınlar
Savaş devam ediyordu
Yüreklere bir korku
Kimden-nasıl haber gelecek
Hiç kimse bilmiyordu

Bir sesle irkildi Senem Ayşe
Kocasını savaşıyordu
Dalmıştı düşünceye
"Senem Ayşe-Senem Ayşe!"
Seslenen komşusuydu
Bir şeyler söylüyor
Anlaşılmıyordu.

Çağırdılar dışarı
Dışarıda kalabalık vardı
Başından aşağı sanki
Kaynar sular döküldü
Kalkamadı ayağa
Bir anda yaşlanmış gibi
Beli büküldü
Kilime sarılmış
Bir şehit vardı

Avluda

"Vurulan Ramazan mı?
Niçin bir başkası olmasın?"
Düşündüğünden utandı

Kilimden

Kan sızıyordu daha
“Açın!” diye bağırdı “Açın!”
“Yüzünü görmek
İstiyorum açın”
Ramazan'ın yüzünü açtılar
İnanmak istemiyordu
Ramazan'ın vurulduğuna
Senem ayşe kapandı
Üstüne Ramazan'ın
Ağladı, ağladı, ağladı...
Kargışladı yağıyı
Sonra birdenbire
Kalktı-doğruldu
Kimse görmesin istiyordu
Gözyaşlarını
Sildi gözyaşlarını
Yeniyle

Dimdik oldu
Sanki on beş yaşların
Dinginliği vardı
Üzerinde
Dönerek
Avludakilere seslendi
“Kocam vurulduysa
Yerini ben alacağım
Abasını, yeleğini, poşusunu
Şalvarını tez bana getirin
Öcünü alacağım Ramazan'ımın
Yağıyı kan kusturacağım
Susturacağım
Topun, pusatın, barutun
Gürültüsünü
Yağıyı ben pusturacağım”
Giysilerini
Mavzerini aldı Ramazan'ın
Giyinmek için ahıra girdi
Kanlarını sildi mavzerin

Kokladı, okşadı, öptü önce
Giysileri, mavzeri
Ramazan'ın kokusu vardı
Sonra
Yeleşini, abasını giydi
Saçlarını topladı
Başına bir poşu sardı
Çekti kanlı şalvarı beline
Kuşandı fişekliği
Bu savaşta artık
O da vardı.

Artık bir daha
O ahırlara
Uğramadı Senem Ayşe
Kadınların saklandığı
Evlerin ahırlarında
Onun ne işi vardı
Cepheydi artık onun yeri
Cephede
Onun da bir yeri vardı

Topladı yiğitleri başına
Gündüz demedi, gece demedi
Öcünü aldı Ramazan'ın
Yağı gidinceye kadar
Savaş bitinceye kadar
Uğraştı, didindi
Hiç yüksünmedi
Ve hiçbir şey beklemedi
Kurtuluş'ta onun da
Karınca kararınca
Alınteri, emeği vardı

Savaşın beşinci günü
Uçmağa vardı Ramazan
Saçaklardan buz sarkıyor
Bütün şehir toz duman
Savaşın beşinci günü
Uçmağa vardı Ramazan

Nihat YÜCEL

(Utku Türküleri, K.Maraş, 1998)

SÜTCÜ İMAM ANIT MEZARI
12 ŞUBAT 1984
YENİLEME: 12 ŞUBAT 2007

Sütçü İmam Anıt Mezarı

SÜTÇÜ İMAM

Günlerden bir gün
Uzak değil; dün gibi yakın...
1919'un kara günlerindeyiz...

Yukarıdan göç çökmüş üstümüze,
Aşağıdan yer yarılıp, yutmuş bizi
İngiliz, Fransız, İtalyan Moskof
Ve... Yunan...
Dört bir yanımızdan
Kısıkırak yakalayıp,
Tutmuş bizi...

O günlerden bir gün...
Maraş'tayız.
Maraş'ın Uzunoluk çarşısında,..
Çarşıda dükkânlar, bir cami ve bir hamam...
Bir de sütçü dükkânı
Hamamın karşısında...

Sütçü dükkânının sahibi,
Adına bu destanı yazdığımız.
Sütçü imam..
Elhak dini bütün, imanı tamam..

Öfkeyle geziniyor küçücük dükkânında
Karşıda...
Uzunoluk Hamamı'nın yanında kör-kütük
sarhoş
Üç Fransız askeri,
Birbirleriyle yılışmaktadır
Demindenberi...

Bunları seyrettikçe
Öfkesi kabarmakta Sütçü İmam 'ın
Tam bu sırada açıldı kapısı hamamın...

Çarşaflarına sımsıkı bürünmüş üç taze
Çıkıp yürüdüler meydana doğru...

Peşlerine takıldı üç Fransız askeri
Üç sarhoş kepaze...
Sütçü İmam 'ın "kara üzüm " karası gözlerinde
Üç şimşek çakıp söndü

Toroslar ve Gâvur Dağları
İmam'ın tepesinde
Bir topaç gibi döndü...

Kara sular yürüdü dizlerine,
Bir anda bütün Maraş
Kan göründü gözlerine

Göremiyordu dünyayı,
Maraş 'ı, Uzunoluk 'u...

Yüreği sökölüyordu göğsünden sanki..
Kesilmişti soluğu...

Anasının hayâli canlandı gözlerinde.
Kuşağının arasında ısındı tabancası...
Uzunoluk Meydanı'nda çarşafı üç taze,
Peşlerinde,
Yılışan üç Fransız askeri,
Üç sarhoş kepaze...

Kurtulmak için bu namus yarasından
Sütçü İmam, kuşağının arasından
Sıyırdı tabancasını...

"La havle ve lâ kuvvete illâ billah..."

"Ya Bismillah..."

Diyerek geçti eşiği...

'Köpeklere yurt olamaz, arslanların beşiği'

Diye düşündü...

Üç defa dokundu tetiğe,

Yere serdi üç gâvur askerini...

Üç Fransız serilirken yere cansız,
Silâh seslerine uyandı kurtlar.
Arslanlar doğruldu yataklarından...
Gökleri sarsarken "Allahuekber.."
Maraş Kalesi 'nin eteklerinden
Uyandı vatan...

Sütçü imam gibi evlâtlarının
İmanlı göğsüne dayandı vatan...

Ve bin kerre daha anlaşıldı ki
Uğruna ölmeye ve öldürmeye
Şayandı vatan...

Maraş Kalesi 'nde Türk bayrağını
Bir kerre daha beğendi vatan...

Ve bin kerre daha bin kerre daha
Maraşlı kahraman oğullarının
Kahramanlığına hayrandı vatan!..

Sütçü İmam...
Alınlarımızı ağartan gurur..

Bizi Maraş 'tan alıp
Kahramanmaraş 'a yükselten şuur

Bedrin arslanlarıyla
Cennet bahçelerinde gezerken
Pervasız,..
Yağsın ruhuna sayısız, Fâtihalar,
İnsin kabrine nûr..

Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU

YERYÜZÜNDEKİ YILDIZ

Kapatsan gözlerini aysız
Ve bulutsuz bir gecede
Bakarken gökyüzüne
Desen ki yıldızlardan birkaçı
Sözgelimi Demirkazık
Açtığında gözkapaklarını
Yok olsa
Ya da belleğin onu yok saysa

Belle ki bir an
Yok saysan Maraş'ı
Dulkadirli yok
Akkoyunlu'nun, Safevi'nin, Osmanlı'nın çekişiği
Hitit'in bir kolu, Asur'un bir bacağı
Kommagene topal, Bizans şaşı, Roma kambur

Yoksa Ayşe nasıl doğacak Yavuz
Ya Sitti yoksa Fatih

Kimin bayrağına takacaksın
Madalyayı
Nerden bulacaksın
Kendini kurtaran kenti
Kimi yapacaksın kahraman

Yok yok
Dokunma gökyüzüne
Demirkazık'a
Öteki yıldızlara

Oğuz Alp PAKÖZ

MARAŞ TÜRKÜSÜ

Uy Maraş sılaya nice varayım
Açılmaz kapılar çalıp durayım
Yârimi bulamadım kimden sorayım

Uy Maraş Maraş da bu nasıl Maraş
Kara gözlerinde yaş bağrında ataş

Maraş'ın gölleri ördektir, kazdır
Yaylası kar kıştır, ovası yazdır
Çemende laledir, içimde közdür

Yücel göklerim yücel, eğil dağ eğil
Benim bildiğim Maraş bu Maraş değil

Maraş'ın üstünden aştı turnalar
Gönlüme bir ataş düştü turnalar
Ben mi şaşım yol mu şaştı turnalar

Bu kara göklerde aylar dolanmaz
Bu yolun ucunda Maraş bulunmaz

Maraş'ı dolaştım bir uçtan uca
Kimseler sormadı ahvalin nice
Ne gündüzüm gündüz, ne gecem gece

Toprağı mezardır suları seldir
Dostları düşmandır aşnası eldir.

Maraş'ı görünce yandım yakıldım
Kan yaş oldum yüzden gözden döküldüm
Od'a düşen bir saç gibi büküldüm

Benim bildiğim Maraş bu Maraş mıdır
Maraş mıdır, ataş mıdır, taş mıdır?

Orhan Şaik GÖKYAY

SIĞMIYOR

Bana bu Maraş'ı anlat diyorlar
Kelama sığmıyor, söze sığmıyor
Anlat ta dünyaya dinlet diyorlar
Akıla sığmıyor, öze sığmıyor

Nereden başlasam neyi söylesem
Çıksam yükseklerden seyir eylesem
Aklıma geleni diyeyim desem
Ovaya sığmıyor, düze sığmıyor

Omuz vermiş dik duruyor dağları
Cennet gibi keklük öten bağları
Dünyaya ders veren o destanları
Türküye sığmıyor, saza sığmıyor

Anayurdumuzda tek, bakan gibi
Atar damarlarda taze kan gibi
Cennet'i Alada bir mekân gibi
Yeryüzünde hiçbir, ize sığmıyor

Medeniyet nakış nakış bağrında
Nice fidan kömür olmuş uğrunda
Adım adım tarih kokar çığrında
Bahara sığmıyor, yaza sığmıyor

Kahramanmaraş'ım akılım usum
Kim bilir kimlere su vermiş tasım
Karım, kızım, anam, bacım, namusum
Gönüle sığmıyor, göze sığmıyor

Anlattım anlattım bitiremedim
Lügatim yetmedi yetiremedim
Bekledim sonunu getiremedim
Ateşe sığmıyor, köze sığmıyor
Kısacası hiçbir, söze sığmıyor

Orhan TEMİZ

Yavşan-Uludaz

OZANA GÖRE

Havanı teneffüs edenler bilir,
İstiklal kokuyor gülün Maraş'ım
Estiğinde poyraz pek ezer gelir
Düşmana hançerdir yelin Maraş'ım

Yenilmez iraden batıla karşı,
Yürekler çelikten eğilmez başı
Bacılar yoğurur tarhana aşısı,
Edikte semboldür dilin Maraş'ım

Saymakla biter mi hakkın nimeti
Sütçü İmam yapmış gerçek hizmeti
Ecdat kan akıtmış gör kerameti
Şehitlere mekân ilin Maraş'ım

Soysuzlara yeri yoktur biline
Lağım suyu karıştırmaz seline
Bir ağaç ki karga konmaz dalma
Bülbülü çağırır dalın Maraş'ım

Kaleden dinlediğim ezan sesini
Methetmeye gücüm yetmiyor seni
Tarihler kahraman yazmış adını
Başımızda taçtır ölün Maraş'ım

Kenger oğlum Maraş'ımız ilimiz
Kötülere meydan okur dilimiz
Hak'tan yana çalar yanık telimiz
Güzeli anlatır "gelin" Maraş'ım

Ökkeş KENGER

(Kahramanmaraş Kahramanlık
Destanları Antolojisi)

GÜNEŞİ KUCAKLAYAN ŞEHİR

Bir gök vardı ya
Mavisiyle yeşile koşan
Ahırdağ yamaçlarında yeşermiş
Yeryüzünü sarmış sarmalamış sanki
Gün doğmuş ya da doğmamış
Güneşi ayırmış bir köşeye koymuş
Köklerinde koca bir tarih
Uzanmış toprağın altına ,
Oralarda bir yerlerde daha yeşermiş
Çiçek açmış bir Hitit güneşi
Tam altında Maraş
İnsanını dersin
Utangaç bakışlı
Dürüst ve sevgi dolu
Alın terinde yılların yedivereni
Acıyı, yıkımı, ölümü görmüş
Aksuya karışmış akan kanıyla
Avrupalı Fransız'a elbet şaşırılmış
İhanetler, çileler
Ve yüreğindeki inanç

Kendine inanmış önce Maraşlı
Bayrak için
Toprak için, İslam güzelliği için
Filizler çıkarmış dallarından
Sütçü İmamla büyümüş
Yamalı yemenilerle bir bir geçmiş cam kırıklarını
Kurtuluş ışığı yandığında
Kaçar olmuş istilacı
Çocuk yüzlerinde yeniden belirmiş özgürlük
Mavi yeniden ulaşmış yeşile

Bir gök vardı ya
Tam oracıkta bir şehir
Dünya insan haklarını yeniden yazmak
Maraş'ı da yazmak olmuş
Umutunu kendi başına ekmiş yüreklere
Kirkit olmuş, kabarcık olmuş bağlarda
Dondurmasıyla söz olmuş
Çağdaşlığa sevgi koymuş kucaklayıp

Bir gök vardı ya
Hemen şu mavinin, yeşilin yanında
Dünyada hep sözü edilen bir şehir var ya
Cennet güzeli, Yunus sözcüklü
Kahramanmaraş var ya
İşte güzeller güzeli.

Pelin YÜCEL

KAHRAMANMARAŞ

Dinle sen kahraman sana söylerim.
Her taraftan gider yolu Maraş'ın.
Bir benzeri daha yoktur bulunmaz.
Cihanda bir tane gülü Maraş'ın.

Üzümleri salkım salkım süzülür.
Kavun karpuz sıra sıra düzülür.
Dondurması gönüllere yazılır.
Tükenmez sebzesi balı Maraş'ın.

Biberi var dallarında kızarır.
Çeltiği var sergenlerde bozarır.
Her yöresi meyvelerle bezenir.
Gül gülistan olur hâli Maraş'ın.

Gezilirse görülecek tastağı.
Güzel olur ceviz ile bastığı.
Sakızlık ağacında yeter fıstığı.
Vatana mâl olur malı Maraş'ın.

Genç kızları tarhanayı yoğurur.
Çıkrık iplik büker kirmen eğirir.
Ovalarda pamukları ağarır.
Dokunur tezgâh da şalı Maraş'ın

Geçen günler tarihini anımlar.
Domatesi'i salçasını tanımlar.
Patlıcan'dan dolma yapar hanımlar.
Ağlatır aşığı teli Maraş'ın

Elma'sı armudu ayvası narı.
Daha saydıklarım olmadı yarı.
Patates nohudu şeker pancarı.
Vallahi her yanı sulu Maraş'ın

Her karış toprağı cennetmiş meğer.
Lahmacun kokusu ruhuma değer.
Gönül rızasıyla gezersen eğer.
İnsanlık turabı kulu Maraş'ın.

Neler istiyorsun bu elde bulun.
Düşerse bu yere bir defa yolun.
Lisanın duyarsan gururlu olun.
Öz Türk'ü anlatır dili Maraş'ın.

Çok kara gün görmüş yaşı uludur.
Yolunu sorarsan İslâm yoludur.
Camileri müminlerle doludur.
Sade Müslümandır eli Maraş'ın

Deli poyraz ılgıt ılgıt seslenir.
Bu eli görmeyen gözler paslanır.
Yeri yayla yiğitleri beslenir.
Her yer Kahramanlarla dolu Maraş'ın.

Nice yoksulların işin bitirmiş.
Şaşkınlıkları kemâlîne getirmiş.
Her düşmanı vurmuş yere batırmış.
Bu yüzden bükülmez beli Maraş'ın.

..... methiyem yetmez bu şehre.
Bir yerde görmezsin böyle bir çehre.
Otuz iki oldu yaptığı behre.
Sütçü İmam akan seli Maraş'ın

Ramazan MENGİLLİ

BENİM DAĞIM

Bu benim dağımdır
Bu dağ benim bağımdır
Burada açılır gülüm
Bu dağda keklik öter
Bu dağda keven biter
Ve kokar mor sümbülüm...

Bu dağda hür gezerim
Ben bu dağda sezerim
İmanlı Türklüğümü...
Neleri hatırlatır
Bana, bir kara çadır
Bir isli süt güğümü...

Bu dağlar yaman dağlar
Kılıç şakırtısı var
Hâlâ hür havasında
Esen yele kulak ver,
Mertlik, erkeklik eser
Bu kartal yuvasında...

Atalar buradan geçti
Yiğitler burada içti
Buzlu kaynaklarından
Bu dağa "dağ" diyenler,
Geçmişini bilmeyenler
Bahsetmesin yarından

Tarih kısır, dağa bak
Ve oku yaprak yaprak
Benim destanlarımı...
Bu dağ bin kitabedir
Oku nasıldır, nedir
Geçmiş zamanlarımı...

Bu dağda keklik öter
Keven ve kekik biter
Menekşe, sümbülü mor
Bu dağ AHİR DAĞI'dır
Destanlar kaynağıdır
Neleri anlatıyor...

Saim EMİRMAHMUTOĞLU

AHIR DAĞI'NA HOYRAT

Ahır Dağı bir ana, Ahır Dağı bir kucak
Sarıp sarmalar evlâtlarını
Kışta, yazda korur, gözetir
Güldürür, astırmaz suratlarını

Bal verir, süt verir, ak kaymak verir
Veysel'in toprağı gibidir toprağı
Bağrın yarsan kazmayınan, belinen
Yine de karşılar seni gülünen

Akdeniz yöresinin iri bir zümrütü
Doğu Torosların son ebemkuşağı
Cancık Mağarası'ndan yokuş yukarı
Sulutarla'dan iniş aşığı

Antep şehrini över över dururlar
Doğrusu, insanı çalışkan, tutkun bir diyardır
Bana sorarsanız; gönlümden öte dursun
Benim koskoca bir Ahır Dağı'm vardır

Kekliğı, turacı boldu bir zamanlar
Bir zamanlar bu dağda arslanlar bile yaşardı
Onun için uzanmış bir arslana benzer bazen
Yeleleri poyraz, pençeleri kardır

Hele Pınarbaşı yöresini bir görmelisiniz
Çınarların dibinden büngülde su
İçeni serinletir, ferahlatır
İçmeyen gelir uykusu

Anlatmakla bitmez bu dağın encamı
Onun da kendisine göre Köroğluları vardır
Maraş Beyleriyle cenk etmiş bir zamanlar
Karacaoğlan gibi sevdalanmışlardır.

Sıddık ELBİSTANLI

KAHRAMANMARAŞ

Nasıl methin versek, şanlı Maraş'ım
Dağın, taşın, havan, suyun kahraman,
Göklere peşevdir, yücedir başın,
Tarihin muzaffer, huyun kahraman

Ahırdağı'ndaki, kelep kelep kar
Doruktan vadiye, pamuğa akar
Aksu yatağında, binbir mahsul var
Yedi iklim, bu hisarda kahraman

Müzesi var, şaheserle bezenir,
Kent tarihi, Etilere uzanır,
Abdülaziz Han'dan sancak kazanır
Sitti Hatun, sultanların kahraman.

Camilerde hutbelerin okunur,
Fabrikada, imalatın dokunur
İngiliz, Fransız senden sakınır
Şehitlerin, gazilerin kahraman.

Medenî vahşetler, varmış yanına,
Hiç taviz verir mi şahin avına!
Palayı tez vurup, küffar bağına
Düşmanı meydana seren kahraman.

İsmin bir tuğradır zaferle başta
Daim muzaffersin, bütün savaşta
Mitralyöze karşı, yalnız palyoşla
Mezalime kilit vuran kahraman.

Bu güzel beldenin, şanlı emiri
Bu beylik; kurtaran şehir kendini
Cihan tarihinde, aştı bendini,
Beratı var Madalyalı kahraman.

Sıddık ÖZER

Sirlerle Kahramanmaraş

MARAS

Bir hamâset destanı hâkedildi bağına
Dağların arslanları öldü iman uğruna

Ruhlarda bayraklaşan Allah için savaştır
Bu şehitler diyarı işte bu yer Maraş'tır.

Titrer metanetinden havfe düşer Fransız
Çünkü celadefinden kalır karşıda cansız

Secdeden başka asla eğilmez o ne baştır
Mücahitler diyarı işte bu yer Maraş'tır

Gaziler mazhar oldu kudreti lâyezâlê
Lav fışkırdı sîneler yarıldı lâle lâle

Korkakların nasibi hezimetdir, telaştır
Koçyigitler diyarı işte bu yer Maraş'tır

Karanlıklar yırtılır pâlâlar düşer sâika
Cesaret gökten inme bir fetihtir mutlaka

Erkeklerin şiarı merdâne bir güreştir
Pehlivanlar diyarı işte bu yer Maraş'tır.

Engizek meydan okur cezbe kaplar Nur Hak'ı
Bir semâvi ülkedir serhadlerin yüz akı

Dağlar vatan aşkına sanki sarmaş dolaştır
Efsaneler diyarı işte bu yer Maraş'tır.

Gönüllerde parlayan bir ebedî sabaktır
Şehitlerin dūası ruhlarda inşirahtır

Her anı bir tarihe bir maveraya eşir
Kahramanlar diyarı işte bu yer Maraş'tır.

Süleyman Arif EMRE
(Suların Şarkısı)

ZAMANLA HEMHÂL OLMAK

Camiye kendini adanmış birkaç eski konak
Onlara arkadaşdır bir dar sokak
Yıllarca bekçisidir sokağın ağaçlar
Ağaçlara -her dem- eşlikte kuşlar
Kuşlardır her günü şarkılarla karşılar
Şarkılarla uğurlar

'Maraş'ta gün bir başka doğar
Bir başka batar
Dağında kekik
Ovasında çeltik...
Güzün ağaçlarda altın top gibi hurmalar...
'Pınarbaşı'nda akan sular
İnsana ferahlık verir bir anda
Dondurması tarifsiz- damak tadında!

Getirir dile, toprağındaki şairi
Yaşanır bu yerde dört mevsim
Geçmişî hatırlatır birçok isim
'Divanlı' bir kule gibi minaresiyle
Dertleşir eski zaman hayaliyle
'Dumlupınar' sıkıştırılmış yokuşta
Kızlar yol gözler eli nakışta...
Yiğidi anlaşılır bir bakışta

'Karamanlı' her zaman sakin
'Necip Fazıl' ilerde ve derin
'Fatih'ler, 'Mimar Sinan'la söyleşir tepede
'Sakarya' geçim derdinde
'Bahçelievler' keyfinde

'Mağaralı' fakir ve öksüz
'Ulu Cami' zikirde ölümsüz!
Kalabalık 'Kapalıçarşı'
'Kapalıçarşı'ya yoldaş 'Çarşıbaşı'
Dört yanda okunan ezan
Dinlendirir insanı bu hüsn i an!
Bütün heybetiyle bakar karşıdan
Şehri gözetleyen 'Abdülhamit Han'!

Tarihe tanıklık eder 'Maraş Kalesi'
'Sütçü İmam'dadır Kurtuluş'un hikâyesi
Eski zamanı yaşatır bize
Gezerken huzur verir benliğimize
Sadakatini görüyorum yüzünde,
Saçılan ziya var, senin gözlerinde!
Yıllarca kalmak varmış kaderde
Zamanla hemhâl olduk bu yerde!
Duyar gibiyim silah ve top seslerini
Âdeta dinlerim cetlerin zafer nağmesini!
Mazidedir gönlüm içerken çayımı
Seyrederim derinden dalgalanan- bayrağımı

Sormuşlar: En güzel belde neresi?
Gelen istemiyor ki veda busesi

Maraş'a gelen buradan- ayrılamıyor
Ve giden de bir türlü burayı unutamıyor!

Kahramanlık destanını yazdı Maraş
Bu uğurda can verenleri unutmadık arkadaş!

Şakir YEMENLİ

KAPALI ÇARŞI

Maraş'ta bir kapalı çarşı
Kapalı çarşıda renkler
Sıcacık gülüşlerle bir cümbüş içindeler

Kapalı çarşıda basmalar
Basmalarda leylak, sümbül, menekşe ve karanfil
Bakışları pembe, mavi, mor üstüne kırmızı
Baktıkça gezdirirler sizi
Gezdirirler bahar bahar
Başkonuş'ta, Yavşan'da, Berit dağlarında

Maraş'ta bir kapalı çarşı
Ellerine kına yakmış, sürme çekmiş gözlerine
Dudakları kiraz kiraz
Yanakları birer elma misali
Gezersiniz, gezersiniz doyulmaz.

Maraş'ta bir kapalı çarşı
Dükkânlarda postal, terlik ve şeftali yemeni
Yüzlerinde allı pullu bir şenlik
Hatırlatır sanki size dünyayı

Ne zaman geçsem oradan
Gelir çıkar karşıma sevdalı Karacaoğlan
Dokunur sazının teline
Ve söyler türküsünü
Nakış nakış, ince ince
Nice güzelleri üstüne.

Şevket YÜCEL

(Güz Rengi Ayrılıklar, Özgün Yay. Adana, 2000)

Başkonuş Yaylası

Beyoğlu'nun başına
Görek deyü geldi şimdi
Sis'tedir oymağın

Beyoğlu'nun başına
Can dayanmaz otuşuna
Yüce dağların başına
Kuraydım otağı şimdi.

Geldi yaylaların çağı
Seyrana çıkarlar çoğu
Maraş'ın bahçesi bağı
Hubların oynağı şimdi

Başkonuş'un Pınarbaşı
Mücevher toprağı taşı
Yâr ile etsek savaşı
Sevişmenin çağı şimdi.

Beyoğlu'nu sevenlerin
Görek deyü evenlerin
Nerde kaldı deyenlerin
Sis'tedir oymağı şimdi
(Maraş Türküsü)

MARAŞ DESTANLAR IÇİNDE

Yıl 1919

Ekimin sonu
Bir kara gündür gelir çatar
Ömrüne dert katar
Maraşlı Şeyhoğlu'nun.

Uzunoluk:
Değildir kardeşim, o bir avuç hatıra
Uzunoluk bir heyecan,
Kitaba sığmayan bir tarihtir.

Uzunoluk'ta bir hamam.
Omuz omuza kurnaları
Okunacak bir destan bekler
Bir destanı bekler, sükût içinde.

Derken, önünde hamamın
Acı bir sahne şekillenir.

Adımları dolaşık bir grup haydut.
Kestane kargaları gibi,
Üşüşürler çevresine
Hamamdan çıkanların
El atarlar kadınların peçesine.

Türk kadını şaşkın ve ürkek.

Koptu bir vaveyla
Şunu dercesine:
"Yabancı çek ellerini,
Olmaz Türk Kadını namerde yar."

Yardım bekliyordu Türk anası
Ve bir bayrak arıyordu
Gölgesine sığınacak, dar gününde.

Bu ne hazin şey, acıdan derin,
Bu ne müthiş manzara!
Değil mi ki bu
Dipdiri girmekti mezara!

Oracıkta bir sütçü dükkânı vardı
Sahibi ak sakallı bir ihtiyardı.

Acı bir tebessüm indi şakaklarına
Şen dükkânını kasvet bürüdü.
Süzdü onları keskin bakışlarla
Ben anlarım dedi, onların dilinden
Anlamalı bir tavırla yürüdü.

Sütçü İmam'dı bu dipdiri gür ses
Alevlendi, kükredi, haykırdı
Bu makus çemberi kırdı
Üç el ateşle.

Yığıldılar taş gibi yere.
Vurgun yedi ah, o domuz çobanları,
Aktı o pak toprağa, murdar kanları.

Hey benim ak sakallı şahinim
"Hey Celalli Arslan hey"
Görmek isterdim, o öz çehrenin hiddetini
Duymak isterdim,
Ruhundaki volkanın şiddetini.

Öyle ya:
"Türk'e uzanan el kökünden kurur" dedin
Kem niyetini düşmanın çaldın başına
Harîmine leke sürdürmedin
Aldın canlarını üç-beş kurşuna.
Dedin ki:
Bu yol gönül, bu yol us yoludur.
Gaflete gelmez bu,
Namus yoludur.

Söz verdik sana haşre değin.
Vermeyiz,
Vermeyiz her taşı inci olan bu yurdu
Bizi yenemez, birleşse yedi ordu.

Can aldınız bu meydanda,
Can verdiniz
Ey nur içindeki yurt evladı
Bin yıl öteye heyecan verdiniz
Her bilen sizi böyle anladı.

Hey Ak Sakallı Şahinim
"Hey Celalli Arslan hey"
Derken,
27'sindeyiz Kasımın.
"Dışarda bıçak sırtı bir ayaz."

Acı haberler dolaşır uçtan uca:
"İndirmişler Al İpeğimizi göklerden
Ay küsmüş, yıldızım ağlar
Öpüp koyalım başımıza
Bir mübarek ekmek gibi.
Kaldı ki bu hilâle Şan Yaraşır."

Ne yerde Maraş'lı ne göklerde dir.
Cümlesinde sanki bir kara yas
Ve şehir,
Kuytu ormanlar gibi sessiz.

Çöktü şen yüzlere garip bir hüzün
Geceler saplandı bağına gündüzün.
Artık gündüzü gündüz, gecesi gece değil,
Bu hâl bir çiledir, bilmece değil

Dudaklar kıpır kıpır:
"İnmedi, inemez bayrak kalemizden
İncinir sonra,
Elem duyar Senem Ayşe bizden"

Yediden yetmişe ah etmeli, yemin etmeli.
Gelmeyi nasıl öğrenmişse
General Keret
Gitmeyi de öğretmeli.

Yıl 1919
28 Kasım Cuma.
Ekleniyor tarihe yeni bir sayfa.
İner sis gibi şehre bir kara sabah.

Kaleye karşı evleri
Avukat Mehmet Ali'min
İlişir kale burcuna gözleri.

Orda bir bayrak var;
Yok üstünde renklerin halisi
Şahit ister bayrak demeğe
Beyazına karışmış mavisi.

Durmadı. Sarıldı kaleme
"Hitap" ediyordu bütün âleme
Diyordu ki:
"Vaktine hazır ol.
Bir din Ölüyor.
Bir Kal'anın
Burcu Bâlâsındaki Alsancağın indirildi.
Korkma, seni bu kuvvet kıramaz.
Buna emin ol ve yürü"

Astılar çarşıya-pazara
Beş adet Beyanname.

Ateş ocağı sarmış, karlar bacayı
Ulu Cami'de ulu bir ezan.
İsyan ettirdi mimberde Hoca'yı
Bu bayraksız zaman.
"Bayraksız namaz olmaz" deyince
Parladı Şerbetçioğlu
"Sancağı çıkarın" diye.
Ve koyuldular kaleye.

İçlerindeki ses diyordu ki:
Sancağım "kanına girmişler" doğru mu
Ne olur Kale Burçları,
Kesmeyin yolumu.

Kavgamız var bugün kana kan
"Kevserdir inanmışa yarasından akan kan."

Bu yolda sel, bu yolda coşku var
Sevgi var bu yolda, vatan aşkı var.

Evet kadeşim
Ellerde balta, tırpan
Ellerde dirgen,
Bin atlılar gibi tuttuk kale yolunu.
Yoksa yiğidim
Estergon mu burası, Niğbolu mu?

Ha Ulubatlı ha Yusuf Çavuş, ne fark eder
Haklı bir yumruk bin bombayı alt eder.

Hakkı seven her el, yabana kırbaç oldu.
Vurduk da vurduk, can pahası kan pahası.
Arslan kesildi şehit Evliya'm,
Millîş Nuri'm
Var mı dahası.

Öç bir kordur hiç söner mi?
Zafer yolcuları geri döner mi?

Sekiz, dokuz, on şubattı günlerden
Top, tüfek, toz, tuzak, kan, ateş
Şubat değil, belki bir tufandı bu
Mitralyöz ölüm kusuyordu tepelerden.

Ama olsun;
Gelecek aydınlıktı
Çünkü
Işık tutuyordu zafere gazlı paçavralar.

Olup bitti her şey birden bire;
İhtiyat askerimiz Osman Erşan
Yeniden kattı şanına şan.

İşte indi gönderden kanlı bayrak
Çıktı göklere şanlı bayrak.

Kardeşim;
Sırtında Maraş'ın kamburdu bu yük
Eridi ay ışığında katran yüklü geceler.
İlâhî ne büyüksün ne büyük
Ardına bakmadan kaçtı kahpe cüceler.

Hatırlayın dünleri;
Bir eceldi Maraş
Bayrak bayrak yüceldi Maraş.

Sevinin
Kadın erkek her yaşta
Tarihin ender yazdığı
Bir destan doğdu Maraş'ta.

Söyle:
Hangi hain göz koyar burcuna?
Bu kalenin kan kattık harcına.

KAHRAMANSIN sen nâm-ı diğer
Ger, göğsünü dağlar gibi ger.

Hey açılın!.. Yol verin bre ufuklar!..
Bugün en canlı, en şanlı günümüz!..

Veliddin ABACIOĞLU

(Madalyalı Tek Şehir Kahramanmaraş, Yıl: 8, Sayı: 8, 1991)

